

50- 51- 52
Handelingen 53- 54- 55- 56

VLAAMSE RAAD

ZITTING
1990- 1991

Vergaderingen van mei 1991

AANLEG INDUSTRIEZONE LANGSHEEN DE GRENS TUSSEN DE GEMEENTEN
HULDENBERG EN WAVER

ACTUELE INTERPELLATIES

ACTUELE VRAGEN

INTERPELLATIES

KLEIN GEVAARLIJK AFVAL

MOEILIKHEDEN ROND HET DECREET BETREFFENDE DE BESCHERMING VAN
HET LEEFMILIEU TEGEN DE VERONTREINIGING DOOR MESTSTOFFEN

ONDERTITELING INFORMATIEVE TELEVISIE-PROGRAMMA'S

RECLAME EN SPONSORING OP RADIO EN TELEVISIE

UNIVERSITEITEN IN DE VLAAMSE GEMEENSCHAP

VERDRAG INZAKE DE RECHTEN VAN HET KIND

VLAAMSE ADVIESCOMMISSIE VOOR ZIEKENHUIZEN EN ANDERE VORMEN VAN
MEDISCHE VERZORGING EN BEGELEIDING

VLAAMSE BEGROTINGSCONTROLE

WERKINGSBEGROTING VAN DE VLAAMSE RAAD

Inhoud

Nr. 50 Donderdag 2 mei 1991 Morgenvergadering

Berichten van verhindering, blz. 1751

Begrotingen

Indiening en verwijzing, blz. 1751

Voorstel van decreet

Indiening en verwijzing, blz. 1751

Voorstel van resolutie

Indiening en verwijzing, blz. 1751

Beleidsbrieven

Indiening en verwijzing, blz. 1751

Verslagen van het Rekenhof

Indiening en verwijzing, blz. 1752

Motie

Indiening en verwijzing, blz. 1752

Verzoekschriften

Indiening en verwijzing, blz. 1752

Arresten van het Arbitragehof

Indiening, blz. 1752

Kennisgevingen van het Arbitragehof

Indiening, blz. 1752

Schriftelijke vragen

Indiening, blz. 1752

Werkgroep Ruimtelijke Ordening

Samenstelling, blz. 1752

Ontwerp van decreet houdende goedkeuring van het Verdrag inzake de Rechten van het Kind, aangenomen te New York op 20 november 1989

— 441 (1990-1991) — Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking, blz. 1753

Sprekers : de heer J. De Bremeaeker, verslaggever, mevrouw T. Merckx-Van Goey, Minister G. Geens

Artikelsgewijze bespreking, blz. 1756

Interpellaties (Regl. art. 76)

Interpellatie van de heer E. Van Vaerenbergh tot de heer L. Walt Niel, Gemeenschapsminister van Ruimtelijke Ordening en Huisvesting, over de toekomstige woonbehoefte in Vlaams Brabant, blz. 1756

Sprekers : de heer E. Van Vaerenbergh, mevrouw A.-M. Neyts-Uytbroeck, de heer G. Janzegers, mevrouw A. Duroi-Vanhelmont, de heer Jos Bosmans, Minister L. Walt Niel

Interpellatie van de heer J. Devolder tot de heer J. Lenssens, Gemeenschapsminister van Welzijn en Gezin, over de problemen binnen de rusthuissector, blz. 1764

Sprekers : de heren J. Devolder, J. Cuyvers, Minister J. Lenssens

Regeling van de werkzaamheden, blz. 1770

Spreker : de heer A. Denys

Bijlagen

Vragen om uitleg

Commissie voor Welzijn en Gezondheid
Vraag om uitleg van de heer E. Van Vaerenbergh aan de heer H. Weckx, Gemeenschapsminister van Volksgezondheid en Brusselse Aangelegenheden, over de niet-inwilliging van de aanvraag tot erkenning voor de regio Pajottenland van een dienst voor geestelijke gezondheidszorg door een Pajottenlandse instantie, blz. 1772

Commissie voor Leefmilieu en Natuurbehoud

Vraag om uitleg van de heer J. De Bremeaeker aan de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over het al dan niet in voorbereiding zijn van een decreet betreffende de zoetwatervisserij, blz. 1774

Nr. 51 Donderdag 2 mei 1991 Middagvergadering

Berichten van verhindering, blz. 1775

Actuele vragen (Regl. art. 75)

Actuele vraag van de heer H. Suykerbuyk tot de heer P. Dewael, Gemeenschapsminister van Cultuur, over het in gedrang komen van de D. Teniers-tentoonstelling door het tekort aan personeel in het Koninklijk Museum te Antwerpen, blz. 1775

Actuele vraag van de heer H. Van Dierden tot de heer J. Sauwens, Gemeenschapsminister van Openbare Werken en Verkeer, over het beleid ten voordele van de fietsers naar aanleiding van de Week van de fietsers, blz. 1776

Actuele vraag van de heer G. Janzegers tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Financiën en Begroting, over de tegenstrijdige verklaringen van Ministers inzake de aanleg van de TGV, blz. 1778

Actuele vraag van de heer J. De Roo tot de heer N. De Batselier, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Economie, Middenstand en Energie, over maatregelen ter beveiliging van de tewerkstelling naar aanleiding van de overname van Comelco, blz. 1779

Actuele vraag van de heer R. Daems tot de heer N. De Batselier, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Economie, Middenstand en Energie, over de subsidies vanwege de Vlaamse Executieve aan IMEC, blz. 1779

Actuele vraag van de heer E. Gryp tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over het beleid inzake lozingsvergunningen, blz. 1780

Actuele vraag van de heer J. Cuyvers tot de heer H. Weckx, Gemeenschapsminister van Volksgezondheid en Brussels, Aangelegenheden, over de aanwezigheid van dioxyne in het gravel van speelpleinen, blz. 1783

Ontwerp van decreet houdende goedkeuring van het Verdrag inzake de Rechten van het Kind, aangenomen te New York op 20 november 1989

— 441 (1990-1991) — Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming, blz. 1784

Sprekers : de heren G. Annemans, R. Daems

Motie van aanbeveling van de heer A. Kempinaire c.s. tot besluit van de op 18 april 1991 door de heer A. Denys gehouden interpellatie tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Financiën en Begroting, over de Vlaamse begrotingscontrole

— 492 (1990-1991) — Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 1785

Sprekers : de heren A. Denys, W. De Vlieghe, L. Peeters

Motie van aanbeveling van de heer W. De Vlieghe tot besluit van de op 18 april 1991 door de heer A. Denys gehouden interpellatie tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Financiën en Begroting, over de Vlaamse begrotingscontrole

— 493 (1990-1991) — Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 1788

Motie van aanbeveling van de heer L. Peeters c.s. tot besluit van de op 18 april 1991 door de heer A. Denys gehouden interpellatie tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Financiën en Begroting, over de Vlaamse begrotingscontrole

— 497 (1990-1991) — Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 1789

Motie van aanbeveling van de heren Jos Bosmans, A. Schellens, R. Daems, L. Vanhorenbeek en G. Janzegers tot besluit van de op 18 april 1991 door de heer L. Dierickx gehouden interpellatie tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Financiën en Begroting, over de aanleg van een nieuwe industriezone langs de grens tussen de gemeenten Huldenberg en Waver

— 494 (1990-1991) — Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 1790

Spreker : de heer L. Dierickx

Motie van aanbeveling van de heer J. Cuyvers tot besluit van de op 18 april 1991 door de heren J. Caudron en J. Timmermans gehouden interpellatie tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, respectievelijk over de selectieve inzameling van Klein Gevaarlijk Afval en over de organisatie van de selectieve inzameling van Klein Gevaarlijk Afval

— 495 (1990-1991) — Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 1791

Sprekers : de heren J. Cuyvers, Jos Bosmans

Motie van aanbeveling van mevrouw F. Brepoels en de heren L. Peeters en J. Cuyvers tot besluit van de op 18 april 1991 door mevrouw F. Brepoels gehouden interpellatie tot de heer P. Dewael, Gemeenschapsminister van Cultuur, over de ondertiteling van informatieve televisieprogramma's

— 496 (1990-1991) — Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 1792

Actuele interpellaties (Regl. art. 77)

Actuele interpellatie van mevrouw F. Brepoels tot de heer N. De Batselier, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Economie, Middenstand en Energie, en de heer L. Walt Niel, Gemeenschapsminister van Ruimtelijke Ordening en Huisvesting, over een exploitatieaanvraag voor het reserve-grindgebied Wateringen-Armenbos, blz. 1793

Sprekers : mevrouw F. Brepoels, Minister L. Walt Niel, Minister N. De Batselier

Actuele interpellatie van de heer W. Luyten tot de heer D. Coens, Gemeenschapsminister van Onderwijs, over geplande manifestaties in scholen van het gemeenschapsonderwijs in Edegem en Kontich, blz. 1796

Sprekers : de heren W. Luyten, H. Coveliers, Minister D. Coens

Interpellaties (Regl. art. 76) (Voortzetting)

Interpellatie van de heer A. Denys tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over de moeilijkheden rond het decreet van 23 januari 1991 inzake de bescherming van het leefmilieu tegen de verontreiniging door meststoffen, blz. 1800

Sprekers : de heren A. Denys, J. Van Looy, M. Capoen, J. Cuyvers, Minister T. Kelchtermans, de heer V. Verberckmoes

Moties van aanbeveling, blz. 1809

Interpellatie van de heer J. Ansoms tot de heer D. Coens, Gemeenschapsminister van Onderwijs, en de heer J. Sauwens, Gemeenschapsminister van Openbare Werken en Verkeer, over het uitblijven van het uitvoeringsbesluit betreffende het decreet van 21 maart 1990 houdende oprichting van een Vlaamse Stichting voor Verkeerskunde, blz. 1809

Sprekers : de heren J. Ansoms, Minister J. Sauwens

Regeling van de werkzaamheden, blz. 1811

Nr. 52

Dinsdag 28 mei 1991
Morgenvergadering

Berichten van verhindering, blz. 1813

Ontwerpen van decreet

Indiening en verwijzing, blz. 1813

Voorstellen van decreet

Indiening en verwijzing, blz. 1813

Beleidsbrief

Indiening en verwijzing, blz. 1813

Verslagen

Indiening, blz. 1813

Jaarverslag

Indiening, blz. 1814

Verzoekschriften

Indiening, blz. 1814

Arresten van het Arbitragehof

Indiening, blz. 1815

Kennisgevingen van het Arbitragehof

Indiening, blz. 1815

Schriftelijke vragen

Indiening, blz. 1815

Rouwhulde, blz. 1815

Onderzoek naar taalgroep en woonplaats, blz. 1815

Samenstelling van Commissies, Werkgroep en Adviescomité

Wijzigingen onder de vaste en de plaatsvervangende leden, blz. 1815

Ontwerp van decreet houdende oprichting van een Vlaamse Adviescommissie voor ziekenhuizen en andere vormen van medische verzorging en begeleiding

— 486 (1990-1991) — Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking, blz. 1816

Sprekers : mevrouw L. Maximus, verslaggever, de heer W. Peeters, Minister H. Weckx

Artikelsgewijze bespreking, blz. 1820

Ontwerp van decreet tot regeling van de reclame en sponsoring op radio en televisie

Algemene bespreking, blz. 1822

Sprekers : de heer D. Van Mechelen, verslaggever, de heren A. De Beul, A. Denys, E. Van Rompuy, Minister P. Dewael

Artikelsgewijze bespreking, blz. 1829

Sprekers : de heren D. Van Mechelen, A. Denys

Ontwerp van decreet betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap

— 502 (1990-1991) — Nrs. 1 tot 15

Voorstel van decreet van de heren J. Ansoms en J. Van Hecke C.S. houdende invoering van de titel van licentiaat of doctoraat in de sociale wetenschappen

— 117 (BZ 1988) — Nrs. 1 tot 3

Voorstel van decreet van de heer M. Olivier C.S. houdende wijziging van artikel 1, paragraaf 2,2, a) van de wet van 12 augustus 1911 tot toekenning van de rechtspersoonlijkheid aan de „Katholieke Universiteit te Leuven - Université catholique de Louvain”, aan de „Vrije Universiteit Brussel”, aan de „Université libre de Bruxelles”, en waarbij aan de „Katholieke Universiteit te Leuven - Université catholique de Louvain” machtiging wordt verleend een Franstalige en een Nederlandstalige universiteit op te richten

— 169 (1988-1989) — Nrs. 1 en 2

Voorstel van decreet van de heer M. Olivier C.S. houdende wijziging van artikel 1, paragraaf 2,2, a) van de wet van 12 augustus 1911 tot toekenning van de rechtspersoonlijkheid aan de „Katholieke Universiteit te Leuven - Université catholique de Louvain”, aan de „Vrije Universiteit Brussel”, aan de „Université libre de Bruxelles”, en waarbij aan de „Katholieke Universiteit te Leuven - Université catholique de Louvain” machtiging wordt verleend een Franstalige en een Nederlandstalige universiteit op te richten

— 170 (1988-1989) — Nrs. 1 en 2

Voorstel van decreet van de heer M. Didden houdende wijziging van het koninklijk besluit van 22 april 1985 houdende financiering van een speciaal fonds voor het onderzoek in de universitaire instellingen

— 172 (1988-1989) — Nrs. 1 en 2

Voorstel van decreet van de heer P. Van Grembergen houdende oprichting van een leerstoel „Geschiedenis van de Vlaamse Beweging” in het door de Vlaamse Gemeenschap ingericht universitair onderwijs

— 186 (1988-1989) — Nrs. 1 en 2

Voorstel van decreet van de heer P. Van Grembergen C.S. houdende oprichting van een bijzondere leerstoel Algemeen-Nederlandse cultuur

— 211 (1988-1989) — Nrs. 1 en 2

Voorstel van decreet van de heren E. Baldewijns, C. Moors, E. Vandersmissen en R. Vandekerckhove houdende oprichting van een faculteit toegepaste economische wetenschappen in het Universitair Centrum Limburg

— 231 (1988-1989) — Nrs. 1 en 2

Voorstel van decreet van de heren C. Moors, E. Baldewijns, E. Vandersmissen en R. Vandekerckhove houdende uitbreiding op kandidaatsniveau van het Universitair Centrum Limburg

— 235 (1988-1989) — Nrs. 1 en 2

Voorstel van decreet van mevrouw N. Maes houdende oprichting van een leerstoel vrouwengeschiedenis in het door de Vlaamse Gemeenschap ingerichte universitaire onderwijs

— 484 (1990-1991) — Nrs. 1 en 2

Ontwerp van bijzonder decreet betreffende de Universiteit Gent en het Universitair Centrum Antwerpen

— 503 (1990-1991) — Nrs. 1 tot 8

Algemene bespreking, blz. 1835

Sprekers : de heren Jos Bosmans, verslaggever, R. Van Hooland, verslaggever, Minister D. Coens

Regeling van de werkzaamheden, blz. 1845

Bijlagen

Vragen om uitleg

Commissie voor Leefmilieu en Natuurbehoud

Vraag om uitleg van de heer W. Van Durme aan de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting en aan de heer L. Waltniel, Gemeenschapsminister van Ruimtelijke Ordening en Huisvesting, betreffende de bescherming van het Krengegebied in het Meetjesland, blz. 1848

Commissie voor Openbare Werken en Vervoer

Vraag om uitleg van de heer R. Van Hooland aan de heer J. Sauwens, Gemeenschapsminister van Openbare Werken en Verkeer, over de netheid van de Vlaamse openbare wegen en het openbaar domein, blz. 1852

Commissie voor Economie, Energie en Tewerkstelling

Vraag om uitleg van mevrouw F. Brepoels aan de heer N. De Batselier, Gemeenschapsminister van Economie, Middenstand en Energie, in verband met de initiatieven die door de Minister werden genomen ter versterking van het Vlaams karakter van Voeren, blz. 1854

Commissie voor Economie, Tewerkstelling en Energie

Vraag om uitleg van mevrouw F. Brepoels aan de heer R. De Wulf, Gemeenschapsminister van Tewerkstelling, in verband met de initiatieven die door de Minister werden genomen ter versterking van het Vlaams karakter van Voeren, blz. 1857

Commissie voor Leefmilieu en Natuurbehoud

Vraag om uitleg van de heer W. De Vlieghe aan de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over het milieueffectenrapport Afvalverwerking Vlaams Brabant en de door de Vlaamse Executieve ondernomen handelingen ter zake, blz. 1859

Nr. 53 **Dinsdag 28 mei 1991**
Middagvergadering

Berichten van verhindering, blz. 1861

Ontwerp van decreet betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap — 502 (1990-1991) — Nrs. 1 tot 15

Ontwerp van bijzonder decreet betreffende de universiteit Gent en het Universitair Centrum Antwerpen

— 503 (1990-1991) — Nrs. 1 tot 8
Algemene bespreking (Voortzetting), blz. 1861

Sprekers : de heer C. Moors, mevrouw N. Maes, de heer E. Beysen, Minister D. Coens, de heren M. Van

Peel, E. Baldewijns, W. Van Durme, R. Van Hooland, Minister D. Coens, de heren J. Geysels, J. Loones, A. Denys

Regeling van de werkzaamheden, blz. 1878

Nr. 54 **Woensdag 29 mei 1991**
Morgenvergadering

Ontwerp van decreet betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap — 502 (1990-1991) — Nrs. 1 tot 15

Ontwerp van bijzonder decreet betreffende de universiteit Gent en het Universitair Centrum Antwerpen

— 503 (1990-1991) — Nrs. 1 tot 8
Algemene bespreking (Voortzetting), blz. 1879

Sprekers : mevrouw N. Maes, de heer C. Moors, mevrouw A.-M. Neyts-Uytbroeck, Minister D. Coens, de heren M. Olivier, R. Van Hooland, M. Van Peel, R. Deswaene

Regeling van de werkzaamheden, blz. 1897

Nr. 55 **Woensdag 29 mei 1991**
Middagvergadering

Berichten van verhindering, blz. 1899

Regeling van de werkzaamheden, blz. 1899

Ontwerp van decreet betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap — 502 (1990-1991) — Nrs. 1 tot 15

Ontwerp van bijzonder decreet betreffende de universiteit Gent en het Universitair Centrum Antwerpen

— 503 (1990-1991) — Nrs. 1 tot 8
Algemene bespreking (Voortzetting), blz. 1900

Sprekers : de heren M. Didden, G. Janzegers, mevrouw N. Maes, de heren H. Suykerbuyk, J. Geysels, J. De Seranno, Minister D. Coens, E. Beysen, L. Vanhorenbeek, A. Denys, R. Van Hooland, W. Seeuws

Ontwerp van decreet betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap — 502(1990-1991) — Nrs. 1 tot 15

Artikelsgewijze bespreking, blz. 1914

Sprekers : de heren G. Janzegers, E. Beysen, Minister D. Coens, J. De Seranno, C. Moors

Ontwerp van bijzonder decreet betreffende de universiteit Gent en het Universitair Centrum Antwerpen — 503 (1990-1991) — Nrs. 1 tot 8
Artikelsgewijze bespreking, blz. 1962

Interpellatie (Regl. art. 76)

Interpellatie van de heer H. Van Dienderen tot de heer N. De Batselier, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Economie, Middenstand en Energie, de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, de heer L. Waltniel, Gemeenschapsminister van Ruimtelijke Ordening en Huisvesting en de heer J. Sauwens, Gemeenschapsminister van Openbare Werken en Verkeer, over de stand van zaken betreffende het ERC-project in het kader van de reconversie van Limburg, blz. 1969

Sprekers : Minister L. Waltniel, de heren A. Denys, H. Van Dienderen, L. Dhoore, Minister J. Sauwens, Minister N. De Batselier, Minister T. Kelchtermans, Minister L. Waltniel

Motie van aanbeveling, blz. 1981

Regeling van de werkzaamheden, blz. 1981

Nr. 56 **Donderdag 30 mei 1991**

Berichten van verhindering, blz. 1983

Actuele vragen (Regl. art. 75)

Actuele vraag van de heer H. De Loor tot de heer L. Waltniel, Gemeenschapsminister van Ruimtelijke Ordening en Huisvesting, over de vertraging in de uitbetaling van huisvestingspremies, blz. 1983

Actuele vraag van de heer J. Devolder tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over de lozingen door het waterzuiveringsstation Pathoekeweg te Brugge, blz. 1984

Actuele vraag van mevrouw A. Duroi-Vanhelmont tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over de aanhoudende reukhinder te Tienen, blz. 1985

Actuele vraag van de heer J. Cuyvers tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over het gebruik van asbestcementbuizen voor drinkwaterleidingen door de Vlaamse Waterleidingsmaatschappijen

Actuele vraag van de heer J. Cuyvers tot de heer H. Weckx, Gemeenschapsminister van Volksgezondheid en Brusselse Aangelegenheden, over het gebruik van

asbestcementbuizen voor drinkwaterleidingen, blz. 1985

Actuele vraag van de heer J. Cuyvers tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over het uitblijven van de studie-opdracht inzake het Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen, blz. 1987

Actuele vraag van de heer G. Annemans tot de heer P. Dewael, Gemeenschapsminister van Cultuur, over de moeilijkheden betreffende de BRT-berichtgeving in de jaren '80, blz. 1988

Actuele vraag van de heer M. Bartholomeussen tot de heer H. Weckx, Gemeenschapsminister van Volksgezondheid en Brusselse Aangelegenheden, over de vestiging van een fusiekliniek door VZW KLINA ten noorden van Antwerpen

Actuele vraag van de heer H. Lauwers tot de heer H. Weckx, Gemeenschapsminister van Volksgezondheid en Brusselse Aangelegenheden, over de herziening van de vestigingsplaats van een fusiekliniek ten noorden van Antwerpen, blz. 1989

Actuele vraag van de heer E. Beysen tot de heer D. Coens, Gemeenschapsminister van Onderwijs, over de organisatie van examens via de centrale examencommissie voor kandidaat-licentiaten handelswetenschappen, blz. 1991

Actuele vraag van mevrouw N. Maes tot de heer L. Van den Bossche, Gemeenschapsminister van Binnenlandse Aangelegenheden en Openbaar Ambt, over het uitblijven van de benoeming van een opdrachthouder voor emancipatiezaken in de diensten van de Vlaamse Executieve, blz. 1991

Actuele vraag van de heer R. Daems tot de heer L. Van den Bossche, Gemeenschapsminister van Binnenlandse Aangelegenheden en Openbaar Ambt, over de aanstelling van gemeentelijke ombudsmannen, blz. 1992

Actuele vraag van de heer J. Geysels tot de heer J. Sauwens, Gemeenschapsminister van Openbare Werken en Verkeer, over het gebruik van gevaarlijk gif voor

rattenverdelging door de Dienst Bruggen en Wegen, blz. 1993

Interpellatie (Regl. art. 76) (Voortzetting)

Interpellatie van de heer E. Van Rompuy tot de heer P. Dewael, Gemeenschapsminister van Cultuur, over de uitvoering van het decreet houdende organisatie en erkenning van lokale radio's en de groeiende etherchaos, blz. 1994

Sprekers : de heer E. Van Rompuy, Minister P. Dewael, de heer H. Van Dienderen

Werkingsbegroting van de Raad

Beraadslaging en stemming, blz. 1997

Ontwerp van decreet houdende oprichting van een Vlaamse Adviescommissie voor ziekenhuizen en andere vormen van medische verzorging en begeleiding
— 486 (1990-1991) — Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming, blz. 1997

Ontwerp van decreet tot regeling van de reclame en sponsoring op radio en televisie

— 489 (1990-1991) — Nrs. 1 tot 6

Aangehouden stemmen, blz. 1998

Hoofdelijke stemming, blz. 1999

Ontwerp van decreet betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap
— 502 (1990-1991) — Nrs. 1 tot 15

Aangehouden stemmen, blz. 2001

Sprekers : de heren J. de Seranno, A. Denys, Minister D. Coens, de heren G. Janzegers, W. Van Durme, G. Verhaegen, C. Moors

Hoofdelijke stemming, blz. 2025

Sprekers : de heren L. Hancké, G. Janzegers, E. Beysen, C. Moors, G. Annemans, R. Van Hooland

Ontwerp van bijzonder decreet betreffende de Universiteit Gent en het Universitair Centrum Antwerpen

— 503 (1990-1991) — Nrs. 1 tot 8

Aangehouden stemmen, blz. 2029

Sprekers : de heren E. Beysen, G. Janzegers, G. Verhaegen

Motie van aanbeveling van de heer A. Denys tot besluit van de op 2 mei 1991 door de heer A. Denys gehouden interpellatie tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over de moeilijkheden rond het decreet van 23 januari 1991 inzake de bescherming van het leefmilieu tegen de verontreiniging door meststoffen

— 504 (1990-1991) — Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 2038

Spreker : de heer J. Timmermans

Motie van aanbeveling van de heer J. Cuyvers tot besluit van de op 2 mei 1991 door de heer A. Denys gehouden interpellatie tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over de moeilijkheden rond het decreet van 23 januari 1991 inzake de bescherming van het leefmilieu tegen de verontreiniging door meststoffen

— 504 (1990-1991) — Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 2039

Spreker : de heer J. Cuyvers

Regeling van de werkzaamheden, blz. 2040

VOORZITTER : de heer J. Pede,
Ondervoorzitter

— *De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.*

— *De vergadering wordt geopend om 10.15 uur.*

De Voorzitter : Dames en heren, de vergadering is geopend.

BERICHTEN VAN VERHINDERING

W. Content ; gezondheidsredenen.

F. Brepoels, O. Lefeber ; ambtsverplichtingen.

W. Luyten ; familieverplichtingen.

ONTWERP VAN DECREET betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap
— 502 (1990-1991) — Nrs. 1 tot 15

VOORSTEL VAN DECREET van de heren J. Ansoms en J. Van Hecke c.s. houdende invoering van de titel van licentiaat of doctoraat in de sociale wetenschappen
— 117 (BZ 1988) — Nrs. 1 tot 3

VOORSTEL VAN DECREET van de heer M. Olivier c.s. houdende wijziging van artikel 1, § 2, 1, a) van de

wet van 12 augustus 1911 tot toekenning van de rechtspersoonlijkheid aan de „Katholieke Universiteit te Leuven — Université catholique de Louvain”, aan de „Vrije Universiteit Brussel”, aan de „Université libre de Bruxelles” en waarbij aan de „Katholieke Universiteit te Leuven — Université catholique de Louvain” machtiging wordt verleend een Franstalige en een Nederlandstalige universiteit op te richten
— 169 (1988-1989) — Nrs. 1 en 2

VOORSTEL VAN DECREET van de heer M. Olivier c.s. houdende wijziging van artikel 1, § 2, 1, a) van de wet van 12 augustus 1911 tot toekenning van de rechtspersoonlijkheid aan de „Katholieke Universiteit te Leuven — Université catholique de Louvain”, aan de „Vrije Universiteit Brussel”, aan de „Université libre de Bruxelles”, en waarbij aan de „Katholieke Universiteit te Leuven — Université catholique de Louvain” machtiging wordt verleend een Franstalige en een Nederlandstalige universiteit op te richten
— 170 (1988-1989) — Nrs. 1 en 2

VOORSTEL VAN DECREET van de heer M. Didden houdende wijziging van het koninklijk besluit van 22 april 1985 houdende financiering van een speciaal fonds voor het onderzoek in de universitaire instellingen
— 172 (1988-1989) — Nrs. 1 en 2

VOORSTEL VAN DECREET van de heer P. Van Grembergen houdende oprichting van een leerstoel „Geschiedenis van de Vlaamse Beweging” in het door de Vlaamse Gemeenschap ingericht universitair onderwijs

— 186 (1988-1989) — Nrs. 1 en 2

VOORSTEL VAN DECREET van de heer P. Van Grembergen c.s. houdende oprichting van een bijzondere leerstoel Algemeen-Nederlandse Cultuur
— 211 (1988-1989) — Nrs. 1 en 2

VOORSTEL VAN DECREET van de heer E. Baldewijns, C. Moors, E. Vandersmissen en R. Vandekerckhove houdende oprichting van een faculteit toegepaste economische wetenschappen in het Universitair Centrum Limburg
— 231 (1988-1989) — Nrs. 1 en 2

VOORSTEL VAN DECREET van de heren C. Moors, E. Baldewijns, E. Vandersmissen en R. Vandekerckhove houdende uitbreiding op kandidaatsniveau van het Universitair Centrum Limburg
— 235 (1988-1989) — Nrs. 1 en 2

VOORSTEL VAN DECREET van mevrouw N. Maes houdende oprichting van een leerstoel vrouwengeschiedenis in het door de Vlaamse Gemeenschap ingerichte universitair onderwijs
— 484 (1990-1991) — Nrs. 1 en 2

ONTWERP VAN BIJZONDER DECREET betreffende de Universiteit Gent en het Universitair Centrum Antwerpen
— 503 (1990-1991) — Nrs. 1 tot 8

Algemene bespreking (Voortzetting)

De Voorzitter : Aan de orde is de voortzetting van de algemene bespreking van het ontwerp van decreet betreffende de universiteiten in de

Voorzitter

Vlaamse Gemeenschap ; het voorstel van decreet van de heren Ansoms en Van Hecke c.s. houdende invoering van de titel van licentiaat of doctoraat in de sociale wetenschappen ; het voorstel van decreet van de heer Olivier c.s. houdende wijziging van artikel 1, § 2, 2, a) van de wet van 12 augustus 1911 tot toekenning van de **rechtspersoonlijkheid** aan de „Katholieke Universiteit te Leuven — Université catholique de Louvain”, aan de „Vrije Universiteit Brussel”, aan de „Université libre de Bruxelles”, en waarbij aan de „Katholieke Universiteit te Leuven — Université catholique de Louvain” machtiging wordt verleend een Franstalige en een Nederlandstalige universiteit op te richten ; het voorstel van decreet van de heer Olivier c.s. houdende wijziging van artikel 1, § 2, 2, a) van de wet van 12 augustus 1911 tot toekenning van de rechtspersoonlijkheid aan de „Katholieke Universiteit te Leuven — Université catholique de Louvain”, aan de „Vrije Universiteit Brussel”, aan de „Université libre de Bruxelles”, en waarbij aan de „Katholieke Universiteit te Leuven — Université catholique de Louvain” machtiging wordt verleend een Franstalige en een Nederlandstalige universiteit op te richten ; het voorstel van decreet van de heer Didden houdende wijziging van het koninklijk besluit van 22 april 1985 houdende financiering van een speciaal fonds voor het onderzoek in de universitaire instellingen ; het voorstel van decreet van de heer Van Grembergen houdende oprichting van een leerstoel „Geschiedenis v a n d e Vlaamse Beweging” in het door de Vlaamse Gemeenschap ingericht universitair onderwijs ; het voorstel van decreet van de heer Van Grembergen c.s. houdende oprichting van een bijzondere leerstoel Algemeen-Nederlandse Cultuur ; het voorstel van decreet van de heer Baldewijns, Moors, Vandersmissen en Vandekerckhove houdende oprichting van een faculteit toegepaste economische wetenschappen in het Universitair Centrum Limburg ; het voorstel van decreet van de heren Moors, Baldewijns, Vandersmissen en Vandekerckhove houdende uitbreiding op

kandidaatsniveau van het Universitair Centrum Limburg ; het voorstel van decreet van mevrouw Maes houdende oprichting van een leerstoel vrouwengeschiedenis in het door de Vlaamse Gemeenschap ingerichte universitaire onderwijs en het ontwerp van bijzonder decreet betreffende de Universiteit Gent en het Universitair Centrum Antwerpen.

Mevrouw Maes heeft het woord.

Mevrouw N. Maes (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, collega's, het is merkwaardig hoe ontwerpen waarover enige maanden geleden zoveel lawaai op straat werd gemaakt en zoveel betogingen werden gehouden, waarvan de versies die elkaar zijn opgevolgd binnenskamers, zoveel aanleiding tot verhitte discussies hebben gegeven, in de koelte van dit halfroond zo serene en zo stil kunnen worden behandeld.

Ik onderstreep, samen met de Minister, dat het ontwerp op de universiteiten een van de vruchten van de autonomie is. Nadat wij gedurende twintig jaar keer op keer van de Belgische Ministers van Onderwijs hebben gehoord dat een ontwerp op de academische graden in het vooruitzicht werd gesteld, moesten wij er keer op keer onze twijfels over uiten of dit ooit tot stand zou komen. Het is pas dankzij de Vlaamse autonomie mogelijk gebleken om tot een sluitend decreet over een kader voor de ontwikkeling van onze universiteiten te komen. Dit decreet komt dan ook eigenlijk te laat. Maar beter laat dan nooit. Vandaag bespreken wij eindelijk de universiteitsdecreten zoals wij ze in Commissie hebben behandeld.

Wat zijn nu de politieke conclusies van de Volksunie ? Het hoeft geen betoog dat wij met deze ontwerpen globaal tevreden zijn. Wij hebben hard kunnen werken aan de voorbereidingen ervan en hebben in de Commissie een zeer behoorlijke bespreking gevoerd waarbij belangrijke wijzigingen in laatste instantie de tekst nog konden verbeteren. Dat betekent echter niet dat wij in een staat van volmaakt geluk verkeren.

Minister D. Coens : Is dat wel van deze wereld ?

Mevrouw N. Maes : Af en toe toch wel, mijnheer de Minister, maar het duurt nooit lang.

Aan ons geluk ontbreekt namelijk nogal wat. Wij beschouwen dit ontwerp als een stap in de richting van de Universiteit Vlaanderen. Hoewel wij een groot volk zijn, leven wij dicht bij mekaar in een klein land op een beperkt grondgebied. Vandaar dat wij met onze diverse universiteiten en universitaire instellingen noodzakelijkerwijs tot een beleid moeten komen aangezien de Vlaamse overheid dit alles betaalt. Bijgevolg is het concept Universiteit Vlaanderen, gebaseerd op dit uitgangspunt, en waarbinnen zich de universitaire ontwikkeling en het beleid moeten voltrekken, een belangrijk perspectief. Door de diverse overlegvormen en het voorafgaande overleg vóór de totstandkoming van dit decreet beschouwen wij het als een stap in de goede richting.

Wij zijn echter ook niet blind voor het politiek akkoord dat aan de basis van deze beide decreten heeft gelegen. Er is over dit politiek akkoord heel veel gezegd en ik ben ervan overtuigd dat men er nog over spreekt want het politiek akkoord heeft hoe dan ook geen nieuwe geest laten zien. Het politiek akkoord is een deblokkering geweest maar het is de vrucht van de doorgedreven verzuiling. Dat is onze ontgoocheling. Het politiek akkoord is een deal, sommigen gebruiken lelijker woorden, dat tot een aantal afspraken heeft geleid die, wat ons betreft voor bepaalde instellingen positief zijn - ik denk bijvoorbeeld aan het LUC waar Limburg sinds lang vragende partij was - maar waar tegelijkertijd een aantal merkwaardige compensaties hebben plaatsgehad die niet alleen tot eigenaardige constructies hebben geleid maar die ook een bepaalde vrees hebben veroorzaakt want ergens moeten de rekeningen worden betaald.

Wanneer de constructie een voordeel is voor Limburg, een voordeel voor de KU Leuven maar dan in Kortrijk, een voordeel voor Antwerpen

Maes

dat ook een aantal dingen binnen-sluit, dan moet iemand de rekening betalen en dat is de universiteit van Gent geweest. Die moet zich dan echter op haar beurt gelukkig prijzen want die heeft dan in de plaats daarvan veel geld gekregen en daarop zaten ze in Gent te wachten. Bovendien hebben ze in Gent ook nog iets bijgekregen. Ik denk dat de droefheid over de landbouwwetenschappen, die met de bio-wetenschappen in Antwerpen moeten worden gedeeld, gecompenseerd wordt door de burgerlijk ingenieur-architect waarvoor de vrees bestaat dat op haar beurt de architectuurscholen de rekening zullen moeten betalen omdat deze duurdere burgerlijk ingenieur-architecten van de toekomst misschien toch meer architecten dan burgerlijk ingenieurs zullen zijn, wat de Minister ten zeerste wil vermijden, maar waarvoor de architectuurscholen nog altijd geen sluitende geruststelling hebben gekregen. Het is dus een heel merkwaardige constructie.

Wij hebben echter moeten vaststellen, mijnheer de Minister, dat in de Commissie noch erbuiten, een alternatief voor een samenhangend politiek akkoord mogelijk is gebleken. Ik herhaal dus dat het politiek akkoord de vrucht is van de verzuiling en dat het een akkoord is waar de verzuiling troef blijft. Positief vinden wij dat het overleg verplicht wordt, dat de financiering van onze universiteiten verrijnd wordt en niet alleen meer afhankelijk is van het aantal studenten, dat bovendien de financiering verzekerd wordt, dat onze universiteiten de nodige autonomie zullen krijgen in de besteding maar dat zij daartegenover ook ten volle de verantwoordelijkheid zullen moeten dragen, dat een begin wordt gemaakt met een zekere rationalisatie die binnen de studiegebieden ook soepele aanpassingen vanwege de universiteiten moet mogelijk maken en dat tenslotte het taalgebruik in onze universiteiten nu definitief wordt geregeld op basis van het Nederlands als voertaal waarin men de eerste en de tweede cyclus kan afmaken maar met een volwassen houding voor het taalgebruik en

voor de uitwisseling van studenten in Europa.

Dit alles kan de kwaliteit alleen maar ten goede komen indien onze universiteiten van hun autonomie gebruik maken en indien de overlegstructuren ook functioneren zoals wij dat met dit ontwerp hebben bedoeld.

Het is nog maar een aanzet, maar het moet mogelijk zijn op basis van deze teksten tot een universitair beleid te komen dat de naam Universiteit Vlaanderen verdient, op voorwaarde vanzelfsprekend dat wij in staat zijn onze verzuiling te overstijgen en het kleine eigenbelang en corporatisme in eigen midden te overwinnen.

De heer C. Moors : In andere landen is de problematiek vaak niet anders, mevrouw. Het komt vaker voor dat kleine taalgebieden verschillende universiteiten en inrichtende machten hebben. Dat impliceert overleg. Die situatie is historisch gegroeid en heeft zeker gevolgen in de onderwijssector. Die eigenheid van de taalgebieden, waar wij zo sterk op staan, vertaalt zich dus in het onderwijs en kan van vandaag op morgen niet worden uitgeschakeld. Wat wel belangrijk is, is dat er overleg plaatsvindt. Zoals ik gisteren in mijn uiteenzetting al zei, kunnen wij niet spreken van een universiteit. Er zijn faculteiten, verschillende groepen waarvan de kwaliteit en de mogelijkheden zeer verschillend kunnen zijn. Het is niet omdat wij nu over een Universiteit Vlaanderen kunnen spreken dat alle problemen meteen zijn opgelost.

Dan nog een woordje over de verzuiling. Met de Commissie hebben wij diverse landen bezocht en kunnen vaststellen dat er nog landen zijn met een grote verscheidenheid inzake inrichtende machten. Zo dachten wij dat het er in Denemarken heel eenvoudig aan toe ging. Wel, wij hebben moeten vaststellen dat het vrij onderwijs er belangrijk is. In Frankrijk en Spanje is er massaal betoogd voor het vrij onderwijs . . .

Mevrouw N. Maes : Mijnheer Moors, ik heb goed naar uw pleidooi geluisterd en ben het er daar groten-deels mee eens. Wij willen echter niet weten van een vluchtheuvel. Rekening houdend met de historische om-

standigheden stellen wij een verscheidenheid vast die wij waarderen, maar rekening houdend met de uitdagingen van de toekomst - waar u het ook over hebt gehad - streven wij naar een Universiteit Vlaanderen, een concept waarbinnen de diverse universiteiten in een gemeenschappelijke opmars naar de toekomst afspraken moeten kunnen maken over de zuilen heen om tot een taakverdeling te komen, tot wederzijdse aanvulling, zodat de studenten binnen de Vlaamse Gemeenschap maximaal hun gading kunnen vinden, zonder domme overlappingsen maar ook zonder dwaaze leemten.

Omwille van zo'n mentaliteit hadden wij gehoopt dat de VLIR zelf tot een akkoord zou kunnen komen. Wij hebben echter moeten vaststellen dat de academische overheden daar nog niet aan toe waren. Ze zijn niet in staat gebleken zonder politiek akkoord de zaak te deblokken. Dat moeten wij toch allemaal toegeven. Vandaar dat er nog tekortkomingen zijn waar wij het hier vandaag nog meer dan eens over zullen hebben, waar de universiteiten zelf over zeuren. Ik gebruik het woord zeuren omdat zij zelf niet gezorgd hebben voor een nieuwe mentaliteit waardoor een kader kon worden gecreëerd waarbinnen, uitgaande van de huidige situatie, afspraken voor de toekomst zouden kunnen worden gemaakt.

De Volksunie-fractie zal dit ontwerp in elk geval goedkeuren. Het is om verschillende redenen een positief ontwerp. Wij vonden het belangrijk dat wij in de Commissie zijn kunnen afstappen van de heilloze politisering die boven het hoofd hing van de vroegere Rijksuniversiteit Gent nu gemeenschapsuniversiteit geworden, die echter om god weet welke reden, die naam niet durft te gebruiken.

Wij vinden dat de gemeenschapsuniversiteit van Gent geen bevoogding vanuit de politiek nodig heeft. Wij weten wel dat de universiteit van Gent, zoals collega Van Hooland gisteren uitvoerig heeft uiteengezet, een nieuwe aanpak nodig heeft, maar die moet vanuit de universiteit zelf komen. Onder de leiding van de rector zal voortaan niet alleen het bestuur, maar ook het directiecomité dat het

Maes

dagelijks beheer moet verzorgen, vanuit de universiteit gevoerd moeten worden.

De Executieve zal enerzijds niet meer het alibi kunnen zijn voor een slecht beheer, maar anderzijds zullen de politieke partijen zich ook afzijdig moeten houden, want de Commissie van de Vlaamse Raad heeft, na het amendement van de heer Van Hoo-land, de Executieve haar huiswerk laten overmaken en daar zijn wij blij mee. Mijnheer de Minister, het laatste amendement dat u heeft ingediend is trouwens een versterking van die benadering en wij zullen het dan ook goedkeuren.

De Executieve zal ook niet kunnen zeggen dat zij met de universiteit van Gent niets te maken heeft, want zij eist de bekrachtiging op van de aanstelling van de beheerder en de adjunct-beheerder, die onder de rector staan. Welnu, dat ontslaat de Executieve niet van alle verantwoordelijkheid; het gaat tenslotte om een gemeenschapsuniversiteit.

Mijnheer de Minister, er blijven een aantal ontgoochelingen. Wij vinden dat het hoofdstuk participatie en inspraak een beperkte zaak is gebleven. Er werden trouwens nog amendementen ingediend door de PVV teneinde de inspraak van de studenten te versterken. Wanneer men in een gemeenschap de meerderjarigheid proclameert op 18 jaar, alle jongeren schoolplichtig maakt tot 18 jaar en ze daarna naar de universiteit, het hoger onderwijs of de hogere beroepsopleiding laat gaan, is het ook logisch dat zij inspraak en medeverantwoordelijkheid krijgen in die instellingen. Het is tenslotte de vorming die zij zelf zullen krijgen en die zal worden doorgegeven aan de komende studentengeneraties. Op dat punt schieten wij nog tekort.

Volgens ons krijgen ook de kansen op waarachtige democratisering een onvoldoende. Mijnheer de Minister, u zal met een nieuw ontwerp op de studietoelagen voor de dag moeten komen, want het spreekt vanzelf dat het stelsel van de studietoelagen mede bepalend is voor het al dan niet

aan de universiteit studeren van grote groepen in onze samenleving. Inderdaad, inzonderheid loontrekkende gezinnen, waar meer dan één hoogstudent is, voelen zich zwaar aangetaast in hun mogelijkheden om hun kinderen te laten studeren. Daar moeten wij oog voor hebben. Het is niet normaal dat wij zoveel studenten in het HOKT zien terechtkomen, die beter naar elders georiënteerd waren geweest. Het is evenmin normaal dat een aantal studenten naar de universiteit gaan terwijl een andere vorming meer aangepast is aan hun talenten, mogelijkheden en concrete toekomstverwachtingen. Dat laatste heeft niets met studietoelagen te maken want het zijn meestal degenen die het kunnen betalen die deze verkeerde oriëntering toch kiezen, maar dat heeft te maken met de slaagpercentages.

Mijnheer de Minister, u heeft, onder druk van studentenmilieus en academische overheid, fel ingebonden wat de oriëntatieproeven betreft. Ik heb persoonlijk nochtans veel begrip voor uw initiatief omdat ik het zonde vind van al de energie die verloren gaat bij het verkeerd oriënteren van studenten, wat zich noodzakelijk uit in massaal overzitten of niet slagen in het eerste jaar.

Natuurlijk is zulke oriëntatieproef niet alles. Nadien werd een ander systeem op poten gezet, maar ook dat blijft naar onze mening te beperkt. De Volksunie had daarvoor ruimere aandacht willen hebben, een ruimere periode ook en een betere begeleiding van deze oriëntatie. Blijkbaar hebben de universiteiten zelf daar toch nog te weinig belangstelling voor.

Positief vinden wij ook — maar zeer noodzakelijk — de bruggen tussen het Hoger Onderwijs van het Lange Type en de universiteit. Naar onze mening zijn de credits een te beperkt systeem. Wij moeten natuurlijk wachten op het komende ontwerp, want het HOLT-decreet is in het vooruitzicht gesteld. Daarin zullen wij een concreet antwoord moeten vinden over de wijze waarop bruggen worden gebouwd tussen de universi-

teit en het Hoger Onderwijs van het Lange Type.

Er moet ons echter ook een zorg van het hart. Nu zijn de bruggen vooral gericht naar de derde cyclus. Over die derde cyclus moeten wij meer klaarheid scheppen. Wij wensen een volwaardige universitaire opleiding en een volwaardig diploma binnen de eerste en de tweede cyclus. De derde cyclus moet duidelijk in zijn opdrachten gedefinieerd blijven in functie van navorming en moet niet in de plaats komen van het universitair diploma. Wij zijn bang dat het op de duur zo normaal wordt dat men het universitair diploma slechts als een begin zou beschouwen en dat eigenlijk de echte vorming pas nadien komt. Deze ontwaarding zou jammer zijn voor het gemeenschapsgeld en zou een verliespost zijn voor de democratisering.

Ook ontgoocheld blijven wij over de lerarenopleiding. Ik meen te weten dat de heer Baldewijns hier reeds op teruggekomen is en ik zou vragen dat u dat ook zou doen. De lerarenopleiding is altijd het zwakke broertje geweest aan de universiteiten. Op dit ogenblik liggen de kansen voor de universiteiten weer anders om te bewijzen wat ze in dat opzicht waard zijn. De didactische vorming is aan ons hoger niet-universitair onderwijs — de regentaten en de normaalscholen — altijd met grote zorg bejegend. Jammer genoeg trekken deze opleidingen niet meer voldoende studenten aan. Veel meer gaan studenten voor deze algemene vorming rechtstreeks naar de universiteiten. Wij kunnen dat alleen maar toejuichen, maar wanneer het betekent dat wij dan alleen maar slecht opgeleide leraars terugkrijgen, dan is het een verliespost in de long run. De universiteiten moeten zich bewust zijn van hun verantwoordelijkheid. Wanneer zij jonge mensen massaal aantrekken om ze daarna massaal naar het onderwijs te laten gaan als leraar, dan moeten zij hun verantwoordelijkheid nemen in de lerarenopleiding, liefst dan samen met de HOKT-scholen die voor de lerarenopleidingen zorgen. Deze HOKT-scholen zoeken naar leerlingen, terwijl de vorming

Maes

die zij op didactisch gebied geven zeer goed is.

Een laatste zorg die ik hier wil uiten heeft te maken met de toekomstige structuur van de nieuwe instellingen die de Minister wil oprichten. Mijnheer de Minister, in de Commissie zijn wij niet veel wijzer geworden over de inzichten inzake ontwikkelingssamenwerking. Een niet onaanzienlijk budget van onze universiteiten wordt gevoed vanuit het budget ontwikkelingssamenwerking. Het lijkt ons voor de toekomst heel belangrijk dat wij in het decreet een structuur proberen tot stand te brengen die deze kredieten uit ontwikkelingssamenwerking samenbrengt en in een soort poging tot bundeling ook een strategie naar de toekomst mogelijk maakt.

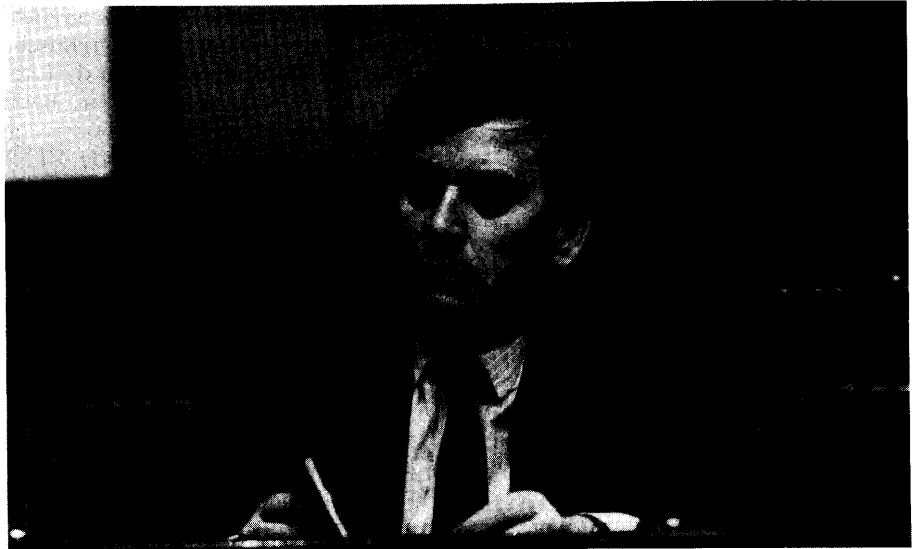
Mensen die zich met ontwikkelings-samenwerking bezighouden weten dit vaak niet. Het is één van de minder gekende artikelen van het ontwerp-decreet. Het zou goed zijn daarover een bredere discussie tot stand te brengen tussen de universiteiten en de mensen die in Vlaanderen over ontwikkelingssamenwerking nadenken. Het nationaal regeerakkoord vermeldt geen *communautarisering* van de ontwikkelingssamenwerking, maar de facto staan wij hier wel voor een aanzet tot *communautarisering* die meer verdient dan een soort sluipende besluitvorming, ook al heeft deze dan de vorm van een artikel in een decreet. Het mag niet zo zijn dat deze eerste vorm van Vlaams beleid op het gebied van ontwikkelingssamenwerking, naast de VVOB, beperkt blijft tot een klein groepje universitaire instellingen die geïnteresseerd zijn in deze kredieten vanuit hun eigen belang. Deze kredieten moeten benaderd worden vanuit een volwaardige strategie voor ontwikkelingssamenwerking.

Last but not least zijn er de vrouwen. Ik heb een voorstel van decreet ingediend met betrekking tot de oprichting van de studie van de vrouwengeschiedenis. Er zijn nog andere voorstellen ingediend die de geschiedenis tot voorwerp hebben. In deze Raad

zijn er dus blijkbaar nog al wat mensen die zich bekommeren over de achteruitgang van ons collectief geheugen. Met dit decreet over de universiteiten maken wij duidelijk een einde aan de mogelijkheid voor de Vlaamse Raad om, zelfs aan de vroegere Rijksuniversiteit, dergelijke studies in te richten. De universiteiten moeten dit voortaan zelf doen. Er is een studie van INBEL, die ik heb aangevraagd, maar noch niet gekregen, maar waarop wel een commentaar is verschenen in een tijdschrift. Deze studie onderzoekt de positie van de vrouw aan de universiteiten. Het blijkt dat, hoewel meisjes bijna in gelijke mate universitaire studies aanvatten, de resultaten toch bedroevend blijven. Meisjes kiezen andere faculteiten dan jongens, maar ik ben vooral getroffen door het carrièreverloop van meisjes aan de universiteit. Vaak slagen zij in het begin sneller en beter, maar ergens loopt het altijd weer fout. De redenen hiervan zijn bekend en vormen voor vrouwen telkens weer een ernstige hinderpaal. Mannen krijgen kinderen, vrouwen krijgen kinderen, maar de conse-

quenties voor beiden zijn niet dezelfde. Het carrièreverloop van vrouwen krijgt erdoor altijd weer een ferme deuk, terwijl mannen zich er minder om moeten bekommeren.

Uit de studie blijkt ook dat in het beleid van de universiteiten vrouwen bijna afwezig zijn. Dat heeft natuurlijk ook te maken met de beleidsstructuur. Het zal wel moeilijker zijn voor jonge mensen om invloed te krijgen en het beleid zal eerder leeftijdsgebonden zijn. Wie echter het carrièreverloop van jonge academici bekijkt, moet vaststellen dat vrouwen niet toevallig grotendeels afwezig zijn in het beleid van de universiteit. Van daar ook mijn bekommernis. Door dit decreet te stemmen zal ik niet langer voorstellen kunnen indienen betreffende het herinrichten van bepaalde universiteitsstudies die de geschiedenis of de vrouw tot voorwerp hebben. Deze verantwoordelijkheid wordt nu bij de universiteiten gelegd en ik hoop dat wij daar als vrouwen geen spijt van krijgen. Als de top van de universiteit een mannenbastion blijft, dan blijven alle deelname en

Volkvertegenwoordiger R. Des waene uitte namens de P V V-fractie zijn bedenkingen bij de passages van het ontwerp van decreet betreffende de universiteiten die betrekking hebben op de begeleiding van de overgang van de studenten van het secundair naar het hoger onderwijs. Volgens het Raadslid getuigen deze maatregelen van weinig creativiteit

Maes

talent van jonge vrouwen aan de basis van de universiteit uiteindelijk zonder het gewenste resultaat.

Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, wij hebben een belangrijk decreet behandeld in de Commissie. De Minister heeft belangrijke inspanningen gedaan. Er was veel overleg met de universiteiten, maar ook de Commissie heeft belangrijk werk geleverd, er zijn nog belangrijke amendementen goedgekeurd. Dit was volwassen politiek werk van de Vlaamse Raad, maar voor een aantal punten blijven wij op onze honger. Wij zullen ons daarover nog kunnen uitspreken, naar aanleiding van bepaalde amendementen, maar onze bezorgdheid voor de grote onderwerpen, namelijk de participatie, de slaagpercentages, de studietoelagen, de bruggen met het HOLT, de lerarenopleiding en ten slotte inzake mijn bekommernis, die voor alle vrouwen in de Vlaamse Raad hetzelfde is, de vrouwen in de toekomst van onze gemeenschap.

Ten slotte zijn de universiteiten dienstbaar aan de gemeenschap, u heeft dat gisteren reeds beklemtoond. Zij ontvangen van de gemeenschap ruime middelen waarvoor zij zelf verantwoordelijk zijn. Zij dragen echter ook een grote verantwoordelijkheid voor de toekomst van de Vlaamse Gemeenschap, niet alleen vanuit het standpunt van het wetenschappelijk onderzoek, maar ook van de vorming van de Vlaamse samenleving. **(Applaus)**

De Voorzitter : Mevrouw Neyts heeft het woord.

Mevrouw A.-M. Neyts-Uyttebroeck (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, collega's, het voorliggend ontwerp van decreet betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap, evenals het ontwerp van bijzonder decreet betreffende de Universiteit Gent en het Universitair Centrum Antwerpen noopt mij tot een aantal inleidende beschouwingen.

Deze ontwerpen zijn de eerste met betrekking tot het universitair onderwijs die in de Vlaamse Raad worden

behandeld sedert het onderwijs aan de Gemeenschappen werd toevertrouwd. Er was dus op zijn minst enige nieuwsgierigheid gewettigd om na te gaan of de Vlaamse Gemeenschap, nu ze in alle sovereigniteit over het eigen onderwijs kan beslissen, beter en wijzer beslist dan de nationale instanties het tot nog toe hebben gedaan.

Ons is lang voorgehouden dat de toewijzing van voorheen nationale bevoegdheden aan Gewesten en Gemeenschappen een eind zou maken aan de communautaire wafelijzerpolitiek en dat dit kostenbesparend zou werken. Het heette dus dat het wafelijzersyndroom een typisch Belgische ziekte is, waarvoor Vlaanderen immuun zou blijken zodra Vlaanderen zelf de eigen boontjes zou doppen.

Onder het motto, Wat wij zelf doen, doen wij beter, zou men nu eens zien hoe Vlaanderen zou rationaliseren, saneren, depolitiseren, organiseren, moderniseren en niet in het minst democratiseren.

Edoch, welke aanblik bieden beide behandelde decreten ? In plaats van een rationalisatie bieden ze ons een expansie die het resultaat is van een politiek akkoord en die een Vlaams wafelijzer van het zuiverste gehalte in het leven roept. De oude verzuchting om de Limburgse Economische Hogeschool te integreren in de Limburgse Universitaire Campus heeft geleid tot een dubbel opbod : een academisch opbod binnen de VLIR en een politiek opbod binnen de meerderheid van de Vlaamse Executieve. Voor dit opbod is gezwicht en het resultaat kennen wij inmiddels. Als dit zo verder gaat, zullen er in Vlaanderen op termijn zes universitaire centra functioneren, zonder dat het globale wetenschappelijk niveau overeenkomstig stijgt.

De ietwat trieste conclusie luidt dat het wafelijzersyndroom ook een Vlaams syndroom is, met andere woorden geen rationalisatie en gevaar voor kostenexplosies.

Maar misschien is het de Executieve en haar meerderheid menens met de depolitisering ? De oorspronkelijke ontwerp-tekst bepaalde dat er vijf

personen zouden worden gearachuteerd aan de universiteit van Gent en één aan het Universitair Centrum van Antwerpen. Na een wanhoopspoging van de faculteitsverantwoordelijken en professoren-leden van de Raad van Bestuur van de universiteit van Gent is de Vlaamse Executieve op de valreep in grote mate, zoniet volledig, teruggekomen op haar oorspronkelijk voorstel. Tenzij ik beide teksten slecht heb vergeleken is er echter nog niet uitgemaakt of het amendement dat de Minister zelf bij artikel 33 van het bijzonder decreet heeft ingediend, het laatste lid van dat artikel nu behoudt ofwel schrapt. Kan de Minister mij daarover duidelijkheid geven ? Dit is belangrijk omdat in dit laatste lid wordt gesteld dat de overeenkomsten tussen universiteiten en beheerders worden afgesloten onder de ontbindende voorwaarde van goedkeuring door de Vlaamse Executieve. Indien dat lid wordt behouden blijft de Executieve nog steeds over een veto-recht beschikken.

Minister D. Coens : Er is alleen behouden dat wij de overeenkomsten mee ondertekenen ; alle andere elementen vervallen. Wij hebben zeer open gesprekken gevoerd en ik kan u verzekeren dat wij hebben gepoogd om tegemoet te komen aan de verwachtingen van alle partijen, van de Vlaamse Raad en van het academisch milieu. Iedereen was het met deze regeling eens, onder meer omdat men hierin een middel zag om de legitimering en de betrokkenheid van de twee beheerders onder het gezag van de rector te versterken. De andere elementen die aanvankelijk waren opgenomen vervallen dus allemaal.

Mevrouw A.-M. Neyts-Uyttebroeck : Ik dank de Minister hiervoor en samen met mijn fractie verheug ik er mij over dat een wel erg politiserende ingreep in de beide universiteiten dus niet heeft plaatsgehad. Ik wil graag erkennen dat de Vlaamse Executieve en de Minister zelf, althans op dit punt, zich anders gedragen dan in onze politieke zeden de gewoonte is.

Een volgende vraag is of dit decreet hoop biedt op een betere organisatie en een fundamentele modernisering

Neyts-Uyttebroeck

van het universitair onderwijs. Ik vrees van niet. Men had kunnen verwachten dat gebruik zou worden gemaakt van de voorbereiding van deze decreten om de verhoudingen tussen de universiteiten onderling en tussen de universiteiten en de overheden te onderzoeken en te herdenken. Men had eveneens kunnen verwachten dat die voorbereiding zou leiden tot een nieuwe opvatting over de verhoudingen tussen het universitair onderwijs en het hoger onderwijs van het lange type. Ik beweer niet dat de Minister daartoe geen pogingen heeft ondernomen, wel dat hij ze niet tot een goed einde heeft gebracht. Daardoor blijven de universitaire instellingen als het ware onder een dubbele voogdij staan : die van de Vlaamse Inter-universitaire Raad en die van de Vlaamse Executieve. Ik besef zeer goed dat de universiteiten zelf dit zo willen houden, omdat zij op die manier twee maal een wafelijzer in werking kunnen stellen. Ik heb dan ook nooit beweerd dat de universiteiten als instituten veranderingsgezind zijn...

De relatie tussen de universiteiten en de HOLT-instellingen wordt evenmin verduidelijkt. Het is immers niet omdat de universiteiten voortaan academische opleidingen verzorgen, daar waar ze tot vandaag universitaire opleidingen verzorgden, noch omdat de opleidingen van universitair niveau van het HOLT voortaan van academisch niveau zullen worden genoemd, dat de confusie tussen beide types zou verminderen. Een aantal decretale beschikkingen zullen de verwarring groter maken dan ze nu is en zullen bovendien leiden tot discriminatie tussen de instellingen voor het hoger onderwijs van het lange type onderling, soms zelfs binnen één en hetzelfde studiegebied. Dit wordt het geval voor de toegepaste economische wetenschappen waar bepaalde instellingen wel, en andere instellingen geen universitaire statuut krijgen.

Hetzelfde doet zich voor in de architectuurstudies, waarvan sommige dus wel en andere niet tot het universitaire sanhedrin worden toegelaten.

Tenslotte is het opvallend hoezeer de studenten en afgestuurd in de richtingen handelswetenschappen en handelsingenieurs van het HOLT worden bevoorrecht ten opzichte van hun collega's van andere HOLT-richtingen. Zij kunnen na de kandidaturen immers overstappen naar de universitaire licentiaten in het overeenstemmend studiegebied zonder dat de eventuele bij komende proeven een studiejaar duren. Zij kunnen eveneens toegang krijgen tot een doctoraatsopleiding. Deze twee mogelijkheden bestaan niet voor hun collega's uit andere HOLT-richtingen. Deze laatsten moeten immers, om de overstap naar de universiteit te kunnen zetten, een bijkomend studiejaar volgen en kunnen niet worden toegelaten tot een doctoraatsopleiding.

Wat dit laatste betreft blijf ik het bijzonder choquant vinden dat een Vlaming die in het buitenland met succes minstens drie jaar hoger onderwijs heeft gevolgd, wel kan worden toegelaten tot een doctoraatsopleiding maar dat een andere Vlaming die desgevallend met succes een vier- of vijfjarige HOLT-opleiding achter de rug heeft deze mogelijkheid niet heeft. Er liggen amendementen klaar om deze discriminatie weg te werken, en ik pleit ervoor dat dit zou gebeuren, temeer omdat de universiteiten geenszins worden verplicht wie dan ook tot doctoraatsopleidingen toe te laten. Zij blijven daar zelf over beslissen.

De ratio voor deze aparte behandeling van de HOLT-richtingen handelsingenieur of handelswetenschappen inzake hun verhouding tot de universitaire instellingen, berust uitsluitend en alleen in het politiek akkoord over de zogenaamde universitaire mini-expansie. De argumenten van de Minister om een onderscheid tussen beide vormen van hoger onderwijs te handhaven, blijken dus niet bestand te zijn tegen een politiek akkoord. Want wat heeft u niet allemaal gezegd over dat onderscheid, mijnheer de Minister ? U zei dat het HOLT veel meer gericht is op de latere beroepsuitoefening, terwijl de universitaire, excuus, academische opleidingen, meer stoelen op weten-

schappelijk onderbouwde kennisvergarig. In de veronderstelling dat dit juist is, wat ik betwijfel, is het dan minder of helemaal niet waar voor de HOLT-opleidingen handelswetenschappen of handelsingenieur en voor de overeenstemmende opleidingen aan de universiteiten ? Ik krijg de stellige indruk dat u zich, behalve voor de gevolgen van het expansieakkoord, als het ware neutraal opstelt in het debat over de rivaliteit tussen universiteiten en HOLT-instellingen.

Ik betwijfel eigenlijk of deze ontwerpen de universiteiten werkelijk beter uitrusten voor de uitdagingen van morgen en overmorgen.

Niet enkel blijven we verstoken van een globaal debat over het hoger onderwijs. Over het onderwijs in zijn geheel, over de plaats en de rol van de verschillende onderwijsniveaus in de samenleving, heeft evenmin ooit een grondig en volledig debat kunnen plaatsgrijpen in deze Raad om dezelfde reden als deze die ik daarnet aanhaalde : de niveaus, de onderwijsvormen worden in aparte decreten behandeld, wat misschien onvermijdelijk is, maar waardoor een globale benadering door de Vlaamse Raad zeer bemoeilijkt wordt, en alleszins nooit kan uitgediept worden.

Het is trouwens kenschetsend dat ook deze beide ontwerpen van decreten aanzienlijke uitvoerings- en opvolgingsbevoegdheden voor de Executieve voorbehouden. Ik citeer er twee : in artikel 20 van het decreet over de universiteiten wordt de Executieve belast met de coördinatie, uniformisering en groepering van de academische opleidingen. Ze stelt een lijst op met de bestaande academische opleidingen die bijkomend mogen worden georganiseerd. Ze geeft er eenvormige benamingen aan en klasseert ze per studiegebieden of delen van studiegebieden. De VLIR geeft voorafgaandelijk advies binnen een termijn die door de Executieve wordt bepaald.

Het is echter zeer de vraag of de onderwijssoevereïteit, in casu u, kan volstaan met een neutrale opstelling die zorgvuldig niet trancheert en die de gegroeide onduidelijkheden zorgvul-

Neyts-Uyttebroeck

dig wel in stand houdt, want ik herhaal het : de vervanging van de uitdrukkingen universitair en van universitair niveau door respectievelijk academisch en van academisch niveau kan met de beste wil van de wereld geen verduidelijking genoemd worden.

Het is trouwens opvallend geweest hoezeer deze spanning tussen HOLT enerzijds en universiteiten anderzijds aanvankelijk de voorbereidingsfase van deze decreten heeft beheerst. De eerste studentenacties hadden er immers betrekking op. Maar een echt debat over het hoger onderwijs in zijn geheel heeft niet plaatsgegrepen, ook niet in onze Commissie voor onderwijs. Voor mij behelst het hoger onderwijs zowel het Hoger Onderwijs van het Korte type, het HOKT zoals dat nu met een afschuwelijk letterwoord heet, als het Hoger Onderwijs van het Lange type en het universitair onderwijs. Omdat ze behandeld worden in verschillende decreten, en omdat de meest omvangrijke decreten steevast kort voor het zomerreces worden ingediend en aan een snel tempo moeten worden besproken, wordt op die manier een globaal debat over het hoger onderwijs onmogelijk. Misschien oordelen de onderwijsverantwoordelijken overigens dat de commissieleden voor onderwijs van de Vlaamse Raad geen dergelijk debat hoeven te voeren omdat het zoveel eenvoudiger is om dat voorafgaandelijk onder elkaar te bespreken, de onderwijslobbies aan de ene kant, de Minister en zijn medewerkers aan de andere kant, wie heeft daar raadsleden bij nodig ?

Deze aanpak verklaart trouwens waarom de voorliggende decreten zo weinig fundamenteels veranderen aan de bestaande verhoudingen. Dat zou nog eens niet zo 'n kwaad kunnen indien dergelijke situaties niet van tijd tot tijd leiden tot regelrechte explosies ofwel van leerlingen en studenten, ofwel van lesgevers, ofwel van beide categorieën samen. Wanneer het advies binnen die termijn niet werd gegeven, wordt het verondersteld gegeven te zijn.

Minister D. Coens : Mevrouw Neyts,

in de schoot van de VLIR is men reeds ver met die lijst gevorderd. Wij moesten immers die bepaling voorzien, zodat in geval van het uitblijven van het advies, er toch een beslissing kan getroffen worden. Inderdaad, de Raad van State heeft de bevoegdheid van de VLIR afgezwakt, respectievelijk deze van de Executieve versterkt binnen de krijtlijnen die de decreetgever toelaat.

Wat dat betreft kan ik u geruststellen. Ik hoop dat men eerstdaags in de schoot van de VLIR afrondt. Het is de bedoeling dat de Executieve inzake deze academische aangelegenheid een eigengereid standpunt zal innemen, maar toch de VLIR zal volgen. Ik hoop dat men op dat vlak tot uniformisering van benamingen komt, wat goed is voor iedereen en zeker op maatschappelijk vlak.

Ik herhaal het : ik meen u, gezien de stand van zaken, te kunnen geruststellen.

Mevrouw A.-M. Neyts-Uyttebroeck : Mijnheer de Minister, ik dank u voor deze toelichting. Ik hecht echter niet alleen belang aan de verhouding tussen de VLIR enerzijds en de Minister van Onderwijs en de Executieve anderzijds, maar vooral, ook in deze context, aan de verhouding tussen de Vlaamse Raad enerzijds en de Vlaamse Executieve anderzijds.

In artikel 143 vinden wij ook zo een verregaande delegatie die het de Executieve zal mogelijk maken de programmatie- en rationalisatienormen te verhogen na advies van de VLIR, advies dat moet worden verstrekt binnen de termijn die door de Executieve wordt bepaald. Welnu, rekening houdend met de beschikkingen van artikel 20 en van artikel 143 en met de delegatiebepalingen die erin zijn vervat vrees ik dat de leden van de Vlaamse Raad, eens deze decreten goedgekeurd, nog bijzonder weinig met het universitair onderwijs zullen te maken hebben. Dit is de kern van mijn argument in dit verband.

Ware het niet dat enkele amendementen, ingediend zowel door leden van de meerderheid als van de oppo-

sitie, werden aanvaard — en ik heb er geen moeite mee dit te erkennen en het feit dat het gebeurt doet mij groot genoeg — dan zou ik moeten besluiten dat onze Commissie vooral een rol van registrator- en exegesekamer vervult. Collega's, de grondwetgever zal dat zeker niet hebben bedoeld toen hij een Vlaamse wetgevende assemblée instelde.

Tot slot van mijn betoog wil ik even stilstaan bij de rol en de functie van de Vlaamse Raad en zijn Commissies in de totstandkoming van de Vlaamse wetgeving. Wat hebben wij immers beleefd tijdens de voorbereidingsperiode van deze ontwerpen ? Slechts degenen onder ons die goede relaties onderhouden met studentenverenigingen of met universitaire instellingen hebben de hand kunnen leggen op één of meerdere of op alle opeenvolgende versies van deze teksten. Officieel hebben wij, commissieleden voor onderwijs, van niets geweten tot het voorontwerp door de Executieve min of meer was goedgekeurd en bij onze Raad neergelegd. (**Onderbreking**)

Ik heb gezegd officieel. De vraag is of het ordentelijk en fatsoenlijk is dat leden van de Vlaamse Raad naar officieuze middelen moeten grijpen om een beetje op de hoogte te blijven van het wordingsproces van een wetgevende tekst. Dat is de kern van wat ik hier bedoel.

Ik weet wel dat de procedure, luidens de stricte parlementaire tradities, zoals daarnet omschreven moet gebeuren, maar is het niet bevreemdend dat over dit ontwerp — en het is heus niet het enige waarbij wij zulks kunnen vaststellen — met quasi alle betrokkenen voorafgaandelijk werd onderhandeld, behalve met de wetgever ? Op die manier komen wij, in onze hoedanigheid van wetgever, in een situatie terecht waarbij wij minder kunnen wegen op het wetgevend werk — wat nochtans onze opdracht is — dan kabinetsmedewerkers, maar dat zijn wij allang gewoon, maar ook dan ongeveer om het even welke drukingsgroep wiens legitimiteit niet in twijfel wordt getrokken, want dat laatste volstaat inderdaad om als legitiem en representatief te worden beschouwd. Nie-

Neyts-Uyttebroeck

mand zal dat in twijfel trekken, tenminste wanneer je een drukkingsgroep bent. Dat is lichtjes frustrerend. Mocht het daarbij blijven, zou het niet de moeite zijn er lang bij stil te staan.

Mij dunkt echter dat het evenwicht tussen de verschillende takken van de overheid door deze evolutie nog meer wordt scheefgetrokken ten nadele van de beraadslagende en wetgevende macht. Ik zei het al, deze keer mogen we ons gelukkig prijzen dat er enkele amendementen werden goedgekeurd, maar geen enkel daarvan raakt aan de zogeheten evenwichten die allemaal elders werden onderhandeld. Ik verlang niet dat deze Raad en zijn Commissies het monopolie of de exclusiviteit van de bespreking van ontwerpen van decreet zouden uitoefenen, ik vind dus niet dat wij en wij alleen kennis mogen krijgen van voorontwerpen en ontwerpen. Volgens mij zit er echter wel iets fout wanneer ongeveer iedereen die iets te maken heeft met het voorwerp van een ontwerp officieel een exemplaar ervan krijgt toegestuurd, behalve degenen zonder wiens toedoen dat ontwerp nooit van kracht kan worden.

Het zal ondertussen voor iedereen duidelijk zijn dat de Commissie voor Onderwijs en Vorming, zelfs met de beste argumenten, nooit had kunnen bekomen dat er van een onderwijsdecreet zestien opeenvolgende versies zouden worden gemaakt en evenmin dat er een vol jaar zou worden aan besteed. Dat zal ongetwijfeld zijn omdat onderwijs te belangrijk is om langer dan een week aan één stuk aan de commissieleden voor onderwijs te worden toevertrouwd !

Mijnheer de Minister, collega's, deze ontwerpen beantwoorden niet aan onze verwachtingen ; ze illustreren op pijnlijke wijze dat de Belgische ziekten zo Vlaams zijn als wat. De ontwerpen bevatten veel te verre gaande delegaties van bevoegdheden aan de uitvoerende macht en ze zouden, als wij te elfder ure geen correctie hadden bekomen, de verdere politisering van het academisch onderwijs hebben bezegeld. Om al deze

redenen zal onze fractie deze ontwerpen niet goedkeuren. **(Applaus).**

De Voorzitter : De heer Olivier heeft het woord.

De heer M. Olivier (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, het ontwerp van decreet waarover de discussie vandaag gaat, zal ongetwijfeld de geschiedenis ingaan als een monument in het decretale werk van de Vlaamse Gemeenschap. Ik wil persoonlijk de collega's Jos Bosmans en Verheyden feliciteren voor hun uitvoerig verslag ; het geeft op een uitstekende wijze het verloop van de besprekingen in de Commissie weer.

Voor enkele aspecten, die in de algemene bespreking onvoldoende werden behandeld, zou ik nu opnieuw uw aandacht willen vragen. Ik vat ze samen in twee rubrieken : ten eerste, de problematiek van de participatie aan het universitair onderwijs, ten tweede, de huidige en toekomstige invloed van de spreiding der kandidaturen op het participatie- en democratiseringsproces.

Onder de titel, Blijvende ongelijkheden in het onderwijs : tien jaar later, verscheen een bijdrage van Herman Deleeck en Berenice Storms die heel wat vermoedens, die reeds voor waar werden aangenomen, op een wetenschappelijke manier bevestigt. Voor eerst blijkt dat de participatiestructuur van de verschillende onderwijsniveaus en -richtingen wordt bepaald door demografische, doorstromings- en vertragingsfactoren. De doorstroming van arbeiderskinderen kent volgend verloop : ingevolge de leerplicht volgen ze allen het lager onderwijs, maar hun deelname aan het hoger vormend en vooral aan het tertiair onderwijs wordt steeds kleiner. Zo nemen kinderen van ongeschoolde en geschoolde arbeiders slechts voor 8 ten honderd deel aan het universitair onderwijs, voor de kinderen van bedienden bedraagt deze deelname 18 ten honderd en voor deze van hogere bedienden en kaders 41 ten honderd. Dezelfde ontleding toont aan dat de weinige arbeiderskinderen die hun onderwijsloopbaan voortzetten dit tweemaal meer doen aan het HOBU dan aan het UHO. Kinderen

van hogere bedienden, kleine zelfstandigen en van beoefenaars van vrije beroepen daarentegen zetten eerder de stap naar de universiteit.

Een tweede belangrijke vaststelling betreft de keuze die men maakt binnen dit hoger universitair onderwijs. Bepaalde faculteiten zoals geneeskunde, toegepaste wetenschappen en rechten, kennen een duidelijke oververtegenwoordiging van hogere sociaal-professionele categorieën ; andere studierichtingen zoals godsdienstwetenschappen, wetenschappen, psychologie en pedagogie, kennen een oververtegenwoordiging van lagere sociaal-professionele groepen. Dit betekent dat hogere sociaal-professionele groepen relatief meer dan de lagere opteren voor studierichtingen binnen de universiteit die langer duren en die via sociale relaties interessante beroepsloopbanen mogelijk maken.

De kansen op slagen voor studenten uit de lagere inkomensniveaus liggen procentueel hoger dan deze van studenten uit hogere inkomensniveau's. Studenten uit de lagere niveau's zijn immers minder geneigd een jaar over te doen in het zelfde onderwijsniveau en komen omwille van de financiële mogelijkheden van thuis dikwijls tot het besluit hun onderwijsloopbaan stop te zetten.

Wat het eerste luik betreft zou kunnen worden gesteld dat de participatie in het onderwijs ongelijk verdeeld is ten nadele van de lagere socio-professionele en inkomensgroepen : zowel de toegang tot het tertiair onderwijs, de duur van de onderwijsdeelname, als de keuze van de studierichting zijn volgens de professionele klassen sociaal sterk verschillend. Het logische gevolg hiervan is dat de overheidsuitgaven voor het onderwijs scheef worden verdeeld : hogere sociale klassen eisen, omwille van het feit dat hun kinderen langer en in grotere getale studeren, een groter aandeel van de uitgaven op van de bestaande voorzieningen voor het onderwijs.

Naast deze sociaal-culturele en psychologische factoren zijn de financiële drempels ongetwijfeld een belangrijke factor in de democratisering van

Olivier

het onderwijs. Hier rijst de vraag naar de studietoelagen. Alhoewel dit niet de essentie van het huidige debat uitmaakt, moet ik hiernaar — zoals andere collega's dat hebben gedaan — toch verwijzen. De studietoelagen worden toegekend op basis van het criterium van minvermogenheid, vastgelegd onder vorm van maximum-inkomensgrenzen. Uit dezelfde studie blijkt dat niet-tewerkgestelden en landbouwers, op ieder onderwijsniveau, hogere studietoelagen ontvangen dan arbeiders en bedienden. Deze laatsten krijgen zelfs studietoelagen die kleiner zijn dan deze toegekend aan studenten komende uit de middens van handelaars en ambacht-slui.

De heer A. Denys : Is dat een CVP-standpunt ?

De heer M. Olivier : Mijnheer Denys, het gaat hier om een wetenschappelijk onderzoek.

De heer A. Denys : U zegt dat.

De heer M. Olivier : Mijnheer Denys, cijfers zijn cijfers. Studies kunnen steeds in vraag worden gesteld. Ik meen evenwel dat er voldoende gronden zijn dat indien zij in de praktijk worden uitgetest ook blijken juist te zijn.

Het Hoger Instituut van de Arbeid onderzocht de invloed van de studietoelagen op de onderwijsparticipatie. Hieruit bleek dat de maximale studietoelage in Vlaanderen slechts 23 ten honderd van de totale private onderwijskost van het Universitaire Hoger Onderwijs dekken. Met andere woorden, zoals mevrouw Maes ook heeft gezegd, de financiële drempel ligt voor vele gezinnen te hoog. Er wordt dan ook terecht besloten dat, hoewel de studietoelagen een financiële stimulans kunnen zijn tot onderwijsdeelname, het huidige stelsel niet in staat is grote bijsturingen aan te brengen in de ongelijke onderwijsparticipatie. Het zou dan ook beter zijn in de plaats van lage bijdragen aan veel gezinnen toe te kennen, te opteren voor een meer selectief studietoelagesysteem, dat niet alleen so-

ciaal rechtvaardiger, maar ook veel doelmatiger zou kunnen zijn.

Mijnheer de Minister, wij zien dan ook met belangstelling uit naar de resultaten van de studie die in verband met deze materie aan een groep deskundigen en aan de SERV werd gevraagd.

Algemeen besluitend zou men kunnen stellen dat de vergelijking van 1985 met 1976 leert — ik vermeld ter zake de studie van Herman De Leeck en Berenice Storms — dat de ongelijke participatiegraad, vooral in het hoger onderwijs, niet alleen werd bestendigd, maar veeleer is vergroot en dat de wijziging van het stelsel van de studietoelagen, in de zin van een strengere selectiviteit, duidelijke resultaten heeft opgeleverd ten opzichte van de lagere sociaal-economische categorieën, maar evenwel geen invloed heeft gehad op de onderwijsparticipatie van deze categorieën.

In een tweede gedeelte van mijn uiteenzetting wil ik, aankijkend tegen de elementen van het eerste gedeelte, ontleden in welke mate gespreide kandidaturen hier al dan niet een oplossing hebben geboden. Met de wet van 9 april 1965, die de wet van 12 augustus 1911 wijzigt, waarbij rechtspersoonlijkheid werd toegekend aan de hogeschool te Brussel en te Leuven, werd de oprichting van universitaire kandidaturen te Kortrijk geregeld. De doelstellingen waren de volgende :

Ten eerste, een oplossing geven aan de steeds snellere toename van de studentenbevolking in het hoger onderwijs.

Ten tweede, de beveiliging van de economische groei en de vooruitgang door de ontwikkeling van ons intellectueel potentieel.

Ten derde, een antwoord geven op het manifeste streven naar democratisering van het universitair onderwijs. Ik spreek hier over de doelstellingen in 1965.

Bij dezelfde wet werden te Kortrijk de kandidaturen wijsbegeerte en letteren opgericht. Deze kandidaturen

werden door een bepaalde categorie studenten gevolgd.

De wet van 28 mei 1970 verruimde het bestaande aanbod tot de richtingen geneeskunde, rechten en wetenschappen, onder meer wiskunde, natuurkunde en scheikunde. Gedurende meer dan 25 jaar hebben wij het wel en wee van deze kandidaturen kunnen volgen. Deze instelling is niet meer weg te denken uit het beeld van de regio. Zij heeft bewezen dat zij, als afdeling van de Katholieke Universiteit te Leuven, een dynamiserende rol heeft gespeeld. Wilde zij deze rol verder kunnen spelen dan waren de beleidsverantwoordelijken de mening toegedaan dat het huidige aanbod diende te worden uitgebreid en vooral ook gediversifieerd.

Wij hebben dan ook twee voorstellen van decreten ingediend om hieraan tegemoet te komen. In een eerste pleiten wij voor de uitbreiding van de bestaande kandidaturen met de economische kandidaturen ; in een tweede voorstel van decreet wordt gepleit voor de inrichting van heel wat meer disciplines in Kortrijk, weliswaar alleen op het niveau van de kandidaturen. Het politiek akkoord heeft in beperkte mate deze verwachtingen ingelost.

Vandaag wordt voorgesteld de kandidaturen Toegepaste Economische Wetenschappen aan het bestaande aanbod toe te voegen. Als wij eerlijk zijn, moeten wij bekennen dat wij op het inrichten van méér toekomstgerichte disciplines hadden gehoopt. Er waren en zijn nog altijd voldoende argumenten die deze uitbreiding verantwoorden. Ik som ze even op.

Ten eerste, ik heb er al op gewezen dat het huidige aanbod in feite niet tegemoet komt aan de vraag van de huidige populatie, noch aan de economische vraag van de streek. Het huidige aanbod bestaat alleen uit disciplines die eerder door studenten uit de hogere sociaal-professionele klasse worden gevolgd. Een uitbreiding ervan zou ongetwijfeld de participatiegraad kunnen verhogen. Trouwens, de ervaring leert ons dat heel wat studenten uit het hoger onderwijs van het lange of korte type mits een groter aanbod, zeker hun weg naar

Olivier

de universiteit zouden gevonden hebben.

Ten tweede, West-Vlaanderen is de enige provincie die geen hoger onderwijs van het lange type in de economie, kon aanbieden. De goedkeuring van dit decreet zal hierin verandering brengen, reden waarom wij bijzonder tevreden zijn. Daarenboven zal de belangrijke economische activiteit van de streek wetenschappelijk kunnen worden ondersteund. Daarnaast zal, aangezien deze richting aan de universiteit ook heel wat personen uit de lagere sociaal-professionele klassen zal aantrekken, de participatiegraad worden verhoogd.

Een derde belangrijk element is de participatie van de 18-jarigen in het universitair onderwijs. Deze is in West-Vlaanderen beduidend lager dan die in het hele Vlaamse Gewest. Voor het schooljaar 1988-1989 bedroeg deze in West-Vlaanderen 12,8 ten honderd tegenover een gemiddelde in het Vlaamse Gewest van 14 ten honderd. Laten wij het arrondissement Brugge buiten beschouwing, dan komt men voor de participatiegraad van de rest van de Westvlaamse studerende bevolking slechts op 11,5 ten honderd, waarmee de participatiegraad iets hoger ligt dan deze in Limburg.

Ten vierde, wanneer men spreekt over uitgaven - dit punt werd te weinig beklemtoond in het voorbije debat -, moet men, na ontleding van de begroting 1991 van de KU Leuven, vaststellen dat de kostprijs per student 284.631 frank — dus een redelijke, zelfs lage kostprijs — bedraagt tegenover 550.033 frank in de UIA. De berekening van de kostprijs voor de afdeling Kortrijk leert ons dat deze nog geen twee derden van de prijs van een student aan de KU Leuven in Leuven bedraagt. Met andere woorden, de kostprijs per student is in Kortrijk de laagste van het hele land. Dit gegeven is niet onbelangrijk wanneer wij spreken in budgettaire termen.

De heer R. Van Hooland : U vergelijkt dan wel de kandidaturen ?

De heer M. Olivier : Uiteraard, uiteindelijk komen de kandidaturen in aanmerking bij de berekening van de globale kostprijs. Ik hou bijgevolg een pleidooi voor de spreiding van de kandidaturen en voor een evaluatie van 25 jaar kandidaturen in de regio Kortrijk. De daar geboekte resultaten zijn een duidelijk bewijs dat, dank zij deze spreiding, een belangrijke bijdrage tot de culturele ontplooiing van de regio wordt geleverd en de kostprijs per student kan worden gedrukt.

Minister D. Coens : Dat Kortrijk het budgettair zo goed doet, is te wijten aan het feit dat Kortrijk aangesloten is bij de grootste universitaire instelling van Vlaanderen. U geeft dus toe dat, ondanks de spreiding van kandidaturen, ze nooit los mogen worden gezien van de moederuniversiteiten.

De heer M. Olivier : Ik kom daarop nog terug, mijnheer de Minister. Kandidaturen op zichzelf hebben inderdaad geen zin. Zij hebben alleen zin wanneer zij duidelijk aan een grotere universiteit worden gehecht.

Minister D. Coens : Dat is ook altijd de geest geweest van de spreiding van de kandidaturen. Jammer genoeg is dat niet altijd in die termen gerealiseerd, behalve in Kortrijk.

De heer M. Olivier : Ik dank u voor dit compliment, mijnheer de Minister.

De heer R. Van Hooland : Men had dezelfde resultaten kunnen bereiken wanneer men die kandidaturen in Brugge had georganiseerd, bij manier van spreken.

De heer M. Olivier : Ja collega, maar indien u de geschiedenis van de kandidaturen in Kortrijk ontleedt en kijkt hoe de discussie in de jaren zestig is verlopen dan zult u weten dat Brugge duidelijk de kans heeft gehad. Aangezien Brugge echter om totaal andere redenen deze kandidaturen niet wou heeft men in Kortrijk die kans niet laten liggen. Ik meen dat de geschiedenis ook hier haar rechten heeft. Bovendien is het de nuchtere werkelijkheid.

Ik kom aan mijn vijfde punt. Alles

wat in de kandidaturen te Kortrijk wordt aangeboden, functioneert goed. Op onderwijsgebied, en ik wens dit te beklemtonen, stellen wij vast dat het slaagpercentage van de studenten, waarover wij in het universitair en het hoger onderwijs zo vaak praten, in Kortrijk hoger ligt dan om het even waar en dat in hun verdere studies de afgestudeerde kandidaten van de KULAK bijzonder goede resultaten behalen. Er wordt in de streek gezegd dat wanneer u aan de KULAK start en u op hetzelfde tempo verder werkt, in de verdere loopbaan aan de universiteit de meeste kansen hebt op slagen. Ik meen dat dit ligt aan het feit dat het hier om een kleine, meer menselijke instelling gaat waar de contacten met de studenten nog bestaan en bijzonder vlot verlopen, waar de professoren nog luisteren naar hun studenten en hen helpen waar kan. Men voelt er dichter bij elkaar, de begeleiding is beter. Het is een pluim voor de manier waarop universitair onderwijs in de regio en meer specifiek in deze gespreide kandidaturen wordt gegeven.

Ten zesde, de nauwe band met de moederuniversiteit biedt garanties voor een wetenschappelijk ondersteund onderwijs. Zij stimuleert ook het wetenschappelijk onderzoek van de residerende docenten.

Ten zevende, de aanwezigheid van de kandidaturen in de onmiddellijke omgeving van het thuis midden biedt andere belangrijke voordelen. Ten eerste, ik wens dat te onderstrepen, verzachten zij de overgang van het secundair naar het universitair onderwijs. Immers, voor heel wat studenten is de overstap naar de universiteit psychologisch zwaar. Ten tweede, de contacten tussen de studenten en de professoren zijn gemoedelijker en efficiënter. Ten derde worden belangrijke financiële uitgaven, onder meer in verband met huisvesting en verplaatsing, gedrukt.

Al deze elementen hebben in het verleden bewezen dat de beslissingen van 1965 goede beslissingen zijn geweest, zowel in het belang van de student, van de universiteit als van de regio.

Olivier

Ik hoop dan ook, mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, collega's, dat wij niet opnieuw 20 jaar zullen moeten wachten om het huidige aanbod te kunnen uitbreiden tot de graden van handelsingenieur, de kandidaturen in de toegepaste wetenschappen voorbereidend tot de graad van burgerlijk ingenieur, in de landbouwwetenschappen, in de biologische wetenschappen, in de farmaceutische wetenschappen, in de psychologie en in de pedagogische wetenschappen. Pas wanneer deze opties zullen worden gerealiseerd zal er enige rust komen in de universitaire, sociaal-culturele en beleidskringen.

De heer R. Van Hooland : Is daar nu grote onrust ?

De heer M. Olivier : De eerste stap is gezet maar nog heel wat studenten kandidaat-universitairen blijven in de kou staan.

Mijnheer Van Hooland, straks worden wij in de streek met andere regio's geconfronteerd. Nu reeds volgen een aantal studenten universitair onderwijs in Rijsel en elders in Frankrijk. Eens de Kanaaltunnel zal afgewerkt zijn zal ook Engeland aan belang toenemen. Wanneer men de afvloeiing van dit marktpotentieel wil tegengaan dan zal men, hoe dan ook, wanneer men tien jaar verder is, de spreiding van de kandidaturen opnieuw in discussie moeten stellen en het universitair aanbod moeten verhogen. 1992 zal ons hierbij helpen.

Ik wens dan ook de Minister en zijn medewerkers alsook al degenen die dit decreet zullen goedkeuren te bedanken. De studenten, de ouders, de regio Kortrijk bedankt u voor deze belangrijke stap.

De Voorzitter : De heer Van Hooland heeft het woord.

De heer R. Van Hooland (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, dames en heren, ik ben blij mij te kunnen aansluiten bij de vele positieve beschouwingen die hier gisteren en vandaag werden geformuleerd over de twee ontwerpen betreffende de universiteiten. Ik wil

vooral aansluiten op de gevatte en vrij volledige uiteenzetting van mijn collega, mevrouw Nelly Maes.

Mijn fractie heeft geen enkele moeite om de vele verdiensten van deze twee ontwerpen te erkennen. Het is inderdaad een hervorming van formaat. Wij zijn bijzonder verheugd dat wij eens te meer — en voor de eerste maal mevrouw Neyts — de resultaten kunnen zien van de Vlaamse autonomie. Wij hadden daartoe immers reeds de gelegenheid bij de bespreking van het statuut van het onderwijspersoneel. Deze ontwerpen bieden veel zon, maar ook wat schaduw. Dat er zovele versies van het algemeen ontwerp zijn geweest vind ik op zich niet zo ongewoon of zo negatief. Ik betreur wel dat dit ontwerp niet de aanzet is geweest tot een breed maatschappelijk debat dat wij allemaal zo graag hadden gevoerd. Dat debat kan er natuurlijk nog wel komen in het verlengde van deze twee decreten. Zoals anderen overigens, heb ik mij onbehaaglijk gevoeld dat het debat over de universiteiten ondanks de verschillende versies, de voorlichting en de inspraak, lang buiten ons om — leden van de Vlaamse Raad — is gebeurd.

Zowat iedereen heeft het hier gehad over het politiek akkoord. Ik kan echter niet en nooit geloven dat het politiek akkoord de enige basis of mogelijkheid was om te komen tot de gigantische academische hervorming die wij thans bespreken.

Gisteren is hier gezegd dat te veel politici vanuit hun ivoren toren opereren. Zelf heb ik deze hervorming vanuit een bevoorrechte positie kunnen meemaken omdat ik sinds meer dan dertig jaar in de academische wereld vertoef, maar ik stel toch ook vast dat veel te weinig professoren aan politiek doen. Ze vergeten vooral op tijd aan politiek te doen, politiek met een grote P weliswaar.

Het algemeen decreet omvat de academische ordening en de organisatie van de academische activiteiten waar we in Vlaanderen al zo lang op wachtten. Het betreft het bestuur, de werking, het overleg en de inspraak. Ik weet niet of wij zo negatief moeten doen over die inspraak. Elke univer-

siteit bij ons stelt een politiek administratief systeem voor, een representatief systeem, dat in hoge mate democratisch is of het althans moet zijn. Inspraak is zeker mogelijk, ook in hoofde van de studenten. Ingevolge de autonomie die de universiteiten zullen krijgen zullen zij zelf nog meer inspraak kunnen geven, nog meer overleg kunnen organiseren, nog meer adviesrecht kunnen verlenen en zelfs beheersbevoegdheid toevertrouwen aan wie dan ook, ook aan de studenten.

Ik meen dat dit een positief punt is dat extra onderstreept mag worden. De universiteit beslist autonoom om, in aansluiting op het algemeen decreet, haar bestuur verder te organiseren, te deconcentreren en te delegeren. Zij kan ook een academische raad organiseren.

Mijnheer de Minister, wij hebben in Gent nog even een academische raad ; er was op een bepaald ogenblik een andere beknopte versie voorzien, doch daarvan vinden wij geen spoor meer in het ontwerp. Niets belet de universiteit opnieuw een academische raad naar eigen voorkeur en inzicht te organiseren. Ik stel mij voor dat men dat ook zal doen. In de decretale structuur die nu wordt vastgelegd heeft die raad dan geen plaats noch officiële bevoegdheid. Maar ik wil erop wijzen dat er twee soorten bevoegdheden zijn : men kan een formele bevoegdheid ontlenen aan een decreet, maar men kan ook een eigen bevoegdheid ontwikkelen — misschien met nog meer betekenis — op basis van gezag, inzicht en wil tot constructieve samenwerking.

Minister D. Coens : Ik wens te waarschuwen voor de gevaarlijke ziekte institutionalitis. Het is in ons land en in onze Vlaamse Gemeenschap vaak kenmerkend geweest dat vooral overheidsinstellingen zich overmatig structureren. Men zou misschien meer oog en aandacht moeten hebben voor efficiëntie, voor bestuurskrachtige, overkoepelende gehelen in plaats van te vervallen in tal van bestuursorganen, een fenomeen dat jammer genoeg ook aan onze universiteiten bestaat. Ik ben bezorgd om

Coens

de slagkracht van de bestuursorganen en vind een veelheid van instituties, via dewelke de besluitvorming verloopt, nefast. Dat is zeker en vast één van de verklaringen voor de moeilijke situatie waarin onze vroegere rijksuniversiteiten verkeerden.

De heer R. Van Hooland : Mijnheer de Minister, ik spreek u niet tegen. Wij zijn natuurlijk niet voor institutionalis en gaan ermee akkoord dat het snel pathologisch kan worden. Ik wens echter twee punten duidelijk te stellen. Ten eerste, de universiteit heeft de bevoegdheid om, desgewenst, voor bepaalde geledingen — ook voor studenten — overlegstructuren te organiseren. Ten tweede, het moet mogelijk zijn voor een bepaalde categorie die in de universiteit geen forum meer heeft, bijvoorbeeld het academisch personeel, opnieuw een forum te scheppen.

Ook inzake beheer wens ik een belangrijk positief punt te benadrukken, namelijk de onderwijsbegeleiding. Wij hadden gedurende jaren een soms verregaand a-sociaal en vaak ook disfunctioneel systeem van begeleiding door allerlei repetitiekantoren. De universiteit neemt nu eindelijk de taak van de onderwijsbegeleiding op zich, specifiek voor de eerste kandidaturen. Inderdaad, 5 ten honderd van al het academisch personeel wordt nu geacht in hoofdzaak voor die onderwijsbegeleiding te worden ingezet. Ik juich dit toe en hoop dat men deze vernieuwing goed zal opvolgen.

Ik wens ook een aantal minder gunstige punten in verband met het algemeen decreet op een rijtje te zetten.

Inzake de academische basisstructuur blijf ik geloven dat het voordeliger zou geweest zijn indien de decreetgever hier iets verder was gegaan en deze structuren voor de faculteiten en de wetenschapsdepartementen zelf had bepaald. Ik weet dat wij dat kunnen doen, maar dan moet het op alle plaatsen op ongeveer hetzelfde ogenblik gebeuren.

Wij kennen de situatie ter zake. Wij zijn ver af van een veralgemeende

departementale structuur of iets wat daarvoor zou kunnen doorgaan.

Een tweede punt is dat er naar ons gevoel te weinig premie wordt voorziet voor effectieve interuniversitaire samenwerking.

Een derde punt is dat er te weinig aandacht werd besteed aan de finale vrijwaring van het pluralisme in onderwijs- en loopbaanontwikkeling op termijn in onze Vlaamse universiteiten. Er zijn trouwens niet veel pluralistische universiteiten in Vlaanderen. Buiten die van Gent ken ik er geen.

De heer M. Van Peel : Het is een merkwaardige uitspraak te zeggen dat u 'maar één pluralistische universiteit in Vlaanderen kent.

De heer R. Van Hooland : Ik weet niet of de VUB een pluralistische universiteit is. Ik wil daar niet op doorgaan.

Op termijn wordt de universiteit Antwerpen — die er nu nog niet is, behalve op papier — een pluralistische instelling. Als u het in die zin ziet, mijnheer Van Peel, kan u mij zeker volgen.

De heer M. Van Peel : En de universiteit van Limburg ?

De heer R. Van Hooland : Men had meer aandacht kunnen besteden aan de vrijwaring van het pluralisme in onderwijs- en loopbaanontwikkeling op termijn, in het geval dat bijvoorbeeld nog slechts een niet-pluralistische universiteit een bepaalde studierichting zou aanbieden.

Een vierde punt waarmee wij nog te maken zullen hebben betreft het ontbreken van een meerjarenbeheersplan, alsook het feit dat niet werd gedurfd een bestendige jaarlijkse zelf-evaluatie als basis voor de kwaliteitsbewaking in de universiteit, alsook in hoofde van de Executieve in te schrijven.

Een vijfde punt is dat wij objectief kunnen stellen dat de universiteit van Gent niet bevoordeeld is. Men had een andere basis kunnen nemen voor het toekennen van de werkingsmiddelen. Gisteren werd hier verwe-

zen naar een hold-up. Ikzelf wens dat woord niet in de mond te nemen. Er was een andere basis denkbaar, bijvoorbeeld van vóór de afschaffing van het weddesupplement. Het probleem is de Minister bekend. Ik heb het hier dan nog niet specifiek over het al dan niet verkrijgen van meer middelen naargelang van de basis die men had moeten of kunnen kiezen voor artikel 130.

Minister D. Coens : Men moet de berekening maken van de kostprijs per instelling per student. Ik zal die berekening nu maar niet maken, in het belang van Gent.

De heer R. Van Hooland : Wij houden ons aanbevolen voor alle objectieve gegevens, want wij kunnen er in Gent alleen maar beter van worden.

Minister D. Coens : U moet niet zeggen dat er een financiële hold-up is gepleegd. Vanuit de verantwoordelijkheid die ik heb voel ik mij nauw verbonden met de rijksuniversiteit, de gemeenschapsuniversiteit. Sinds 1982 zijn wij begaan met de saneringsoperatie. Ik weet ook waarover ik het heb. Men kan niet stellen dat op financieel budgettair vlak de Rijksuniversiteit van Gent werd benadeeld.

De heer R. Van Hooland : Ik heb niet het woord hold-up in de mond genomen, wat gisteren wel gebeurd is. Ik heb alleen gezegd dat de universiteit van Gent naar mijn mening niet bevoordeeld werd.

Minister D. Coens : Zeker niet benadeeld.

De heer R. Van Hooland : Ik spreek niet tegen dat u met de rijksuniversiteit bent begaan. Ik maak dus abstractie van de middelen, al had men eventueel een andere basis kunnen gebruiken bij het bepalen van die werkingsmiddelen. Ik kan het ter zake hebben over landbouwwetenschappen, in de toekomst toegepaste biologische wetenschappen, maar dat laat ik ook buiten beschouwing. Ik heb het echter wel over een aberratie, met name dat de universiteit van Gent de studies van handelsingenieur toch niet mag aanbieden. Zij kan

Van Hooland

die dan nog ongetwijfeld aan een beperkte marginale kost aanbieden

Minister D. Coens : Zij hebben het nooit ingericht, ook niet toen ze de mogelijkheden hadden vóór de remwet, ook niet nadien toen het eventueel kon op eigen kosten. De regeling geldt nu voor alle universiteiten, ook voor Gent. Dat was een supplementaire expansie.

De heer R. Van Hooland : Het klopt dat zij dit niet hebben gedaan, maar als ze het in de toekomst willen, mogen ze niet meer. Wij zien geen enkele objectieve reden om dit systeem in stand te houden en wij betreuren het dat de universiteit van Gent deze kans niet krijgt, terwijl het in Antwerpen en Brussel op twee plaatsen kan, naast Leuven en Limburg.

Minister D. Coens : Er zijn ook de economische hogescholen. Er zijn dus voldoende kansen om een opleiding tot handelsingenieur te volgen.

De heer R. Van Hooland : In het algemeen betwist ik dit niet, maar Gent is dan toch maar de enige universiteit waar men deze opleiding kan, maar niet mag aanbieden. Wij begrijpen dat niet. Er wordt gesproken over spreiding, maar dit is toch een kras voorbeeld van het tegendeel.

Wij betreuren eveneens de afschaffing van de titel doctor in de geneeskunde en van de graad van geaggregeerde van het hoger onderwijs.

Mevrouw Neyts heeft zojuist ook verwezen naar de bepaling dat een buitenlandse opleiding van ten minste drie jaar als equivalent van een academische opleiding kan worden beschouwd. Ik hoop dat dit ons op lange termijn geen moeilijkheden oplevert, onder meer denkend aan onze HOLT-opleidingen.

Wij kunnen nooit genoeg resoluut kiezen voor dynamiek en flexibiliteit, ook inzake het academisch personeel. Wij zijn daarin nu echter niet ver genoeg gegaan en wij zullen ook in de toekomst moeite hebben om de besten naar de universiteit te halen

en hen daar te houden. Wij moeten de remuneratie in het algemeen niet drastisch verhogen, omdat er ook andere factoren belangrijk zijn. Mijnheer de Minister, ik weet dat u gepoogd hebt voor dit probleem een oplossing te vinden, maar dat dit niet gelukt is. In het groter wordende Europa zullen wij met dit fenomeen nog problemen krijgen.

Als lid van de Vlaamse Raad heb ik ook principiële vragen bij het volgende. Wij hebben 120 ingenieur-architecten onvoorwaardelijk op het niveau van burgerlijk ingenieur gebracht. In de toekomst moeten wij met dit soort operaties zeer voorzichtig zijn.

Het bijzonder decreet van zijn kant bevat heel wat goede elementen. Maar vooral twee punten zijn van wezenlijk belang.

Ten eerste worden twee instellingen, namelijk de universiteit van Gent en het Universitair Centrum van Antwerpen, nu inrichtende macht met alles wat dat inhoudt. Dat is ook de reden waarom het om een bijzonder decreet gaat. De Vlaamse Gemeenschap draagt immers conform artikel 17, paragraaf 2 van de Grondwet haar bevoegdheden ter zake over naar twee andere, nu autonome instellingen. Wij kunnen dit alleen toejuichen.

Ten tweede is er het beheer en de gebeurlijke politisering. Wij kunnen alleen maar bijzonder verheugd zijn met de wending die deze materie heeft genomen. Er mag daarover echter geen misverstand bestaan. Mevrouw Neyts heeft erop gewezen dat de politisering van het academische middelen nu verleden tijd is. Ik ben daar niet zo zeker van. Wij moeten ons er echter van bewust zijn dat het gaat over de depolitisering van het beheer. Het bestuursniveau van een universiteit werkt immers volgens andere normen en criteria. Dat merkt u onmiddellijk bij het bekijken van de samenstelling van een Raad van Bestuur.

De politieke partijen moeten hun handen echter afhouden van het beheer van de universiteiten. Het is dus een goede zaak dat de externe politi-

sering hier inderdaad geweerd wordt en ik onderstreep nogmaals dat ons amendement mee aan de basis daarvan ligt. Wij hebben van bij het begin van de gesprekken duidelijk verklaard dat de politisering voor ons niet langer kon. De politisering van buitenuit is dus inderdaad geweerd, maar nu wijzen wij er met evenveel klem op dat politisering van binnenuit evenmin toelaatbaar is.

Wij hebben verantwoording gegeven bij ons amendement, namelijk het schrappen van afdeling 6 inzake beheer. Het is immers evident dat autonomie inzake bestuur en beheer inhoudt dat de universiteiten dit beheer zelf kunnen bepalen en structureren, alsook dat zij de functies zelf kunnen bezetten. Dit is ook evident omdat er voldoende toezicht was en zal zijn van de Vlaamse Executieve en andere, en omdat de gehele verantwoordelijkheid nu terecht wordt gelegd bij de universiteiten, in casu Gent.

Volledige verantwoordelijkheid inzake beheer impliceert ook volledige bevoegdheid inzake beheer. De leiding van het dagelijks beheer onder leiding van een rector, bijgestaan door een vice-rector, is overigens geen organieke en bij decreet te regelen materie. Tenslotte zijn de normen in hoofde van de Vlaamse Executieve niet de normen vereist voor een professioneel universitair beheer, en zelfs bestuur.

Minister D. Coens : U zingt de lof van de enige pluralistische instelling in Vlaanderen op universitair vlak.

De heer R. Van Hooland : Mijnheer de Minister, de lof zingen lijkt mij overdreven.

Minister D. Coens : Ik luister zeer goed naar alles wat u zegt. U sprak over het niet-politiek verzekeren van het pluralisme, en stelde dat dit ook binnen de universiteiten moet worden gerealiseerd. Ik vraag mij af hoe u dat kan waarmaken. Het gaat immers over een **gemeenschapsuniversiteit**. De Vlaamse Raad en de Vlaamse Executieve moeten waken over het Vlaams karakter van deze instelling, wij hebben daarmee een bijzondere binding. De moeilijkheid is echter om de nodige waarborg te

Coens

krijgen dat het inderdaad om een pluralistische instelling gaat zoals u pretendeert. Het is niet eenvoudig dit te realiseren. Wij stellen vast dat wanneer dit aan het toeval wordt overgelaten, dit niet automatisch leidt tot een echt pluralisme. Ik heb hiervoor geen pasklare oplossing. Wij hebben in de Commissie samen met de betrokken instellingen getracht politisering te vermijden, maar het realiseren van het pluralistisch karakter is en blijft onze verantwoordelijkheid.

De heer R. Van Hooland : Mijnheer de Minister, hierover mag geen misverstand bestaan. Het antwoord op uw vraag ligt in het onderscheid tussen enerzijds het bestuur en, anderzijds, het beheer. Deze twee niveaus kunnen niet worden onderscheiden. Precies omdat haar bestuur pluralistisch is en omdat een pluralistische gemeenschap daarop toeziet, kunnen wij spreken over een pluralistische instelling. Deze voorzieningen zijn er altijd geweest.

Naar mijn gevoel, moeten wij althans het pluralisme in het beheer en in de werking van de instelling betrachten. Het beheer van een instelling heeft weinig te maken met pluralistische normen, maar wel met die van management, effectiviteit en efficiëntie. Ik zal daarop straks nog terugkomen.

Het antwoord op uw vraag ligt dus in het onderscheid tussen het bestuur en het beheer. Als wij in Vlaanderen deze begrippen te pas en te onpas door elkaar halen — zoals wij bezig zijn —, doen wij het pluralisme tekort en ook het efficiënte beheer.

Minister D. Coens : Onder leiding van de rector hebben wij nu enerzijds het bestuurscollege en anderzijds het directiecollege. Dit is de weerspiegeling van de zorg die u naar voren bracht. Het bestuurscollege is de emanatie van de Raad van Bestuur waarin acht mensen van de diverse geledingen zijn vertegenwoordigd. In het beperkt directiecollege zijn de verantwoordelijken voor het dagelijks beheer vertegenwoordigd, met name de beheerders.

De heer R. Van Hooland : Dit onderscheid moet worden gemaakt, zorniet zullen wij hiermee moeilijkheden blijven ondervinden.

Onze voorkeur was dat de vroegere artikelen 31 tot en met 37 werden geschrapt. Dat is niet gebeurd. Wij kunnen de wending door de Executieve dus slechts met voorbehoud appreciëren.

Ten eerste, waarom blijft men de oorspronkelijke beheersstructuur en de regels voor de bezetting ervan grotendeels behouden. Men durft op het stuk van het beheer blijkbaar niet consequent zijn en men houdt vol dat men dit moet regelen voor de universiteit Gent en in beperkte mate voor het Rijksuniversitair Centrum van Antwerpen.

Minister D. Coens : Zoals voor om het even welke universiteit. Het is nog altijd een gemeenschapsuniversiteit.

De heer R. Hooland : Natuurlijk, maar het is in het belang van de Vlaamse Executieve en van de universiteit Gent dat het beheer optimaal functioneert. Dat is ook voor de vroegere inrichtende macht, de Vlaamse Gemeenschap, van het grootste belang.

Ten tweede, indien er dan toch meerdere beheerders en opdrachthouders moeten zijn, begrijpen wij toch niet waarom de personeelsformatie twee plus drie aan de universiteit van Gent wordt gegeven. Bij de RUCA waren het er vroeger twee plus twee ; dat is er nu één geworden. Wij kunnen hier eindeloos discussiëren over het aantal. Men verbindt aan de functie van beheerder nu slechts rang 16. Naar de grond van de zaak en voor het goed functioneren van de beheersstructuur en van de hele instelling is dit niet onbelangrijk. Deze functie viel vroeger onder rang 17, nu is dat 16s en 16/1 geworden. Dat zijn wel relatief kleine baremieke verschillen ; tussen 16s en 16/1 is dat om te beginnen rond de 95.000 frank en finaal zowat 140.000 frank. Voor de regeringscommissaris voorziet men echter rang 17 omdat hij de Vlaamse Gemeenschap en de bevoegde Minister vertegenwoordigt. Hiertegenover staat echter dat zijn

functie slechts een toezicht inhoudt, hij moet ervoor zorgen dat de instellingen werken overeenkomstig instructies en voorschriften.

Minister D. Coens : Hij is helemaal geen lid van het personeel van de instelling !

De heer R. Van Hooland : Heel zeker, maar dat maakt niet veel uit. Het gaat tenslotte om het functioneren van de instelling zowel inzake het beheer als inzake het toezicht op de werking. Dit is een moeilijk punt en zal een moeilijk punt blijven. Het is trouwens klassiek dat men te weinig aandacht heeft voor de beheersfuncties en de beheersladder van onze organisaties. In verhouding tot toezicht- en controlefunctie worden deze licht onderschat en ondergewaardeerd.

Ik heb opgevangen dat men de aanduiding bij openbare stemming zal laten vallen. Dit was inderdaad niet te verdedigen omdat dit eerder tot politieke polarisatie leidt dan tot een gefundeerde keuze en een geïntegreerd beleid en beheer.

Een volgend punt is op het eerste zicht minder belangrijk dan de regels die nu in het decreet vastliggen, maar is niettemin van fundamenteel belang : er zijn geen functieprofielen of selectievoorwaarden of procedures opgenomen, behalve dan in artikel 33 dat bepaalt dat de betrokkenen houder moeten zijn van een diploma van de tweede cyclus van een academische opleiding.

Dit zou iets meer functioneel gericht moeten zijn. Het zou goed zijn mochten wij het nog eens worden over een kleine wijziging in dit verband, namelijk dat wij zouden bepalen dat het hoe dan ook personen moeten zijn met vakopleiding en nuttige ervaring in management, respectievelijk het functioneel bevoegdheidsdomein of de opdrachtsfeer.

Minister D. Coens : Dat is wat men kan doen !

De heer R. Van Hooland : Akkoord, maar het is nu te algemeen bepaald. Ik wil alleen maar onderstrepen dat men meer functiegericht moet den-

Van Hooland

ken. Wanneer we spreken over management hebben we het over iemand die a priori geacht mag worden inzake beheer professioneel te zijn. Ik sluit hoe dan ook niet uit dat iemand met een opleiding kunstgeschiedenis bijvoorbeeld niet bekwaam zou zijn, maar de voorkeur gaat naar de eerste.

De eerste aanwijzing van de beheerders gebeurt met voorlegging aan de Vlaamse Executieve van de overeenkomst, voor medeondertekening uiterlijk op 1 augustus 1991. Tegen dezelfde datum gebeurt eveneens de aanduiding van de opdrachthouders door de Raad van Bestuur. Waarom moet het zo snel gaan ?

Minister D. Coens : Het moet snel gaan omdat ze dringend een goede beheersstructuur nodig hebben. De verantwoordelijk ken van de universiteiten zijn het er volledig mee eens dat er niet langer mag mee gewacht worden met het oog op de voorbereiding van het volgend academisch jaar. Men is ervan overtuigd dat er gedurende de maand augustus ter zake niet veel kan gebeuren.

De heer R. Van Hooland : Mijnheer de Minister, ik twijfel er niet aan dat er nood is, maar ik vraag mij af of het realistisch is en of de vijf tegelijkertijd moeten worden aangewezen. Dit kan toch wel doen denken aan politisering in de universiteiten zelf, wat niet mag. Het lijkt mij ook ongezonder vanuit het standpunt van personeelsbeleid en beheer. Het is ook onwaarschijnlijk dat men op dergelijke korte termijn vijf geschikte kandidaten vindt, in of buiten de universiteit.

Deze vijf betrokkenen vormen samen het directiecollege, wat nieuw is. U noemde het een innovatie en het kan veel bieden. Ik ben er echter niet van overtuigd dat deze wijze van werken het gewenste resultaat zal hebben. De universiteit moet in dit verband immers worden gezien als een grote organisatie, met haar tradities en organisatiecultuur, haar duizend academische medewerkers en haar dertienhonderd anderen. Ik laat de universitaire ziekenhuizen er nog buiten. Het is niet zo evident dat dit directiecolle-

ge van meetaf aan goed kan functioneren of zelfs maar aanvaard zal worden. Hun herkomst nog buiten beschouwing gelaten, zie ik nog niet goed in hoe de tijdelijke opdrachthouders wel lid kunnen zijn van het directiecollege en de andere topfunctionarissen in de universitaire organisatie niet.

Ik heb dan nog een laatste opmerking in verband met de regeling van het beheer, namelijk in verband met de opportuniteit van de beheersstructuur en de bezetting. Mijnheer de Minister, ik wil u daarmee niet extra lastig vallen maar ik spreek hier vanuit een bezorgdheid voor een optimale structuur en werking van de universiteit van Gent. Ik vraag mij af of het niet noodzakelijk zou zijn — ik meen van wel — dat de Vlaamse Gemeenschap op korte termijn een management en organisatie-audit zou laten uitvoeren. Dit zou de basis kunnen zijn voor een nieuwe goede hoofdstructuur en aldus voor een professionele bezetting van de topfuncties in haar universiteiten.

Destijds, in 1970, werd een eerste totaal onbenutte audit gemaakt in verband met het management van de universiteiten in België, uitgevoerd door professor Albright, in samenwerking met het Instituut Administratie — universiteit te Brussel, waaraan ik zelf ook mocht meewerken. Naar ons gevoelen is het belangrijk en mogelijk, op korte termijn, professioneel een organisatie-audit te laten uitvoeren, als basis voor de beheersstructuur en de bezetting ervan.

Minister D. Coens : Sta mij toe even te spreken vanuit mijn ervaring. Persoonlijk heb ik niet zo een onbeperkt vertrouwen in studies op dat vlak ; zij zijn wellicht interessant voor de betrokken bureaus, omdat men er behoorlijk wat geld aan verdient, maar dit laat ik verder buiten beschouwing.

Het gaat er enkel om enkele personen op de geschikte plaats aan te duiden. Het enige wat wij als decreetgever doen is enerzijds een beperkte ploeg voor het bestuurscollege van acht leden samen te stellen, komende uit het academisch milieu en, ander-

zijds een directiecollege van zeven personen. Het is aan hen te zorgen voor de opvulling en op een objectieve wijze de best geschikte mensen te vinden ; zij kunnen dat op korte termijn, daarvoor zijn geen studies nodig.

Bovendien stel ik vast dat het op dit ogenblik een zeer gebrekkige organisatie-structuur is. Ik lijd niet aan structuralitis, maar ik meen dat de betrokkenen ter plaatse het best kunnen oordelen op basis van deskundigheid en bekwaamheid om, op korte termijn, goede en vele resultaten te bereiken.

De heer R. Van Hooland : Zoals u hoop ik dat het op die manier zal gebeuren. De experts kosten inderdaad veel geld, maar het hoeft niet veel tijd te vergen.

Bij wijze van illustratie zal ik u een bedrag citeren : indien zij twee miljoen frank zouden kosten, gaat het niet om de twee miljoen, maar om de organisatie die vier miljard te beheren heeft en dit ook moet opbrengen.

Minister D. Coens : Ik dacht dat u zegde : twee miljoen per man.

De heer R. Van Hooland : Neen, ik zeg dat indien de organisatie- en managementaudit twee miljoen zou kosten — het kan minder of meer zijn — dan is het geen punt wat die twee miljoen betekenen, maar wel wat men daarmee op termijn kan winnen inzake efficiëntie op het vlak van de organisatie, met 2300 medewerkers en met 4 miljard te besteden middelen. Ter zake mag er geen misverstand zijn.

Tenslotte meen ik dat de Vlaamse Gemeenschap de plicht heeft om professionele functieprofielen te laten bepalen en een strenger functioneel wervings- en selectiebeleid uit te stipelen.

Ik meen dat de aanstelling volgens een objectieve procedure niet voldoende is. Er moet wel een objectieve procedure bestaan, maar het moet meer zijn dan dat : het moet inhoudelijk een functionele en objectieve werving en selectie worden.

Van Hooland

Wij kunnen nog verdergaan als Vlaamse Gemeenschap. Wij moeten stellen dat de medewerking van een onafhankelijk, goed, professioneel management-selectiebureau hier noodzakelijk is. Slechts op die manier zullen wij de voorwaarden bepaald hebben om op een degelijke wijze te starten en zodat de hele herstructurering zou opleveren wat wij ervan verwachten.

Een minder managementgericht punt, dat toch wel iets te maken heeft met de administratie van de universiteit Gent en het universitair centrum Antwerpen, is dat het niet evident is dat de decreetgever bepaalt wie secretaris mag zijn van de bestuursorganen ; dat men daarvoor een niveau bepaalt . . .

Minister D. Coens : Zij kiezen zelf wie zij als secretaris aanduiden ; wij hebben alleen gezegd dat het de rang van adviseur is. Noch min noch meer.

De heer R. Van Hooland : De vraag is of wij dit als decreetgever moeten doen.

Minister D. Coens : Het is goed dat deze gelegitimeerd wordt, alsook deze selecte groep van personen die de verantwoordelijkheid dragen. Wij komen daar in geen opzicht tussenbeide.

De heer R. Van Hooland : Mijnheer de Minister, ik had het dus over het gewoon en over het bijzonder decreet en ik zal ter zake afronden. Het was niet mijn bedoeling de negatieve punten voorop te stellen. Ik heb gezegd dat beide decreten veel positieve elementen bevatten. Op dit ogenblik moet de decreetgever echter bij bepaalde punten kritischer zijn, zoniet dreigt hij er later mee te worden geconfronteerd in minder prettige omstandigheden. Het is wel bekend dat de geschiedenis zich herhaalt.

De vraag is of de twee decreten de dynamiek, de flexibiliteit en de kwaliteit die wij allen wensen en verwachten, zullen opleveren. Het is een hele opdracht het evenwicht te verzekeren tussen effectiviteit, efficiëntie en voldoening van de betrokken me-

dewerkers. Het is ook zeer moeilijk het evenwicht te bewaren tussen effectiviteit, efficiëntie en voldoening van de medewerkers enerzijds en het democratisch functioneren van een instelling anderzijds. Ter zake kunnen zich spanningen en conflicten voordoen. Welke universiteit zal zich van deze taak op een degelijke manier kwijten ? Ik hoop dat elke universiteit het er goed zal vanaf brengen.

Bij deze grondige hervorming van de Vlaamse academische wereld kunnen wij nog volgende opmerkingen maken.

Ten eerste beseffen wij allen dat onze academische toekomst wel beloftevol maar niet per se verzekerd is. Vandaar onze blijvende bezorgdheid.

Minister D. Coens : Zij hebben hun lot in eigen handen.

De heer R. Van Hooland : Dat is juist, maar wij spelen ook nog een beetje mee, nu en in de toekomst.

Ten tweede, de huidige decreten zijn goed in vele opzichten, maar morgen moeten wij ook de werking ervan correct durven evalueren, om overmorgen decretale en andere initiatieven te kunnen nemen en om zodoende het hoog niveau van onze Vlaamse universiteiten blijvend te verzekeren, dit in een veeleisende en evoluerende maatschappelijke en internationale context.

Een collega uit Limburg heeft gisteren al zijn Limburgse collega's opgeroepen om hun universiteit te ontwikkelen. Wij zouden hetzelfde kunnen doen wat de universiteit van Gent betreft. Wij pleiten er echter voor, hopelijk allen samen, de talloze mogelijkheden van beide decreten optimaal te benutten voor alle universiteiten en, meer dan vroeger, ook op interuniversitaire basis, dit ten bate van elke universiteit en van de Vlaamse Gemeenschap.

De Voorzitter : De heer Deswaene heeft het woord.

De heer R. Deswaene (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, nadat de heer Beynen gisteren en mevrouw Neyts daar-

net namens de PVV de algemene beschouwingen aangaande beide decreten naar voren hebben gebracht, wens ik de aandacht van de Vlaamse Raad te vestigen op een zeer belangrijk aspect dat inherent verbonden is met de eigenlijke doelstellingen van het decreet, met name het organiseren van een betere overgang van het secundair naar het universitair en hoger onderwijs in het algemeen.

Het fenomeen mislukken aan de universiteit heeft uiteraard altijd bestaan. Dit fenomeen is, qua omvang, in de loop der tijden niet veel veranderd. Wij mogen echter niet blind zijn voor en passief blijven toekijken op de statistische gegevens over het studierendement.

Het studierendement ligt vooral dramatisch laag in het eerste jaar van het hoger onderwijs ; de slaagpercentages belopen 44,1 ten honderd in de eerste kandidaturen en ongeveer dezelfde cijfers gelden voor het eerste jaar van het HOBV. De grote niveauverschillen tussen de secundaire scholen onderling worden hierbij als een belangrijke directe oorzaak aangegeven ; dit komt misschien overeen met de realiteit maar is tevens het bewijs dat het gevoerde onderwijsbeleid van de laatste decennia niet voldoende bij machte is geweest de kwaliteitscontrole in het secundair onderwijs in de hand te houden.

Het actieplan dat in het ontwerp werd ontwikkeld en tot doel heeft het aantal mislukkingen af te remmen, kende wel een spectaculaire evolutie. De aanvankelijk aangekondigde oriënteringsproef met een min of meer bindend karakter, nadien afgezwakt tot een test zonder direct gevolg voor de student, werd uiteindelijk, onder druk van de massale betogingen, gereduceerd tot een facultatieve proef ter ondersteuning van de vrije studiekeuze. Gelukkig maar, want het is duidelijk dat het peilen naar capaciteiten, naar motivatie en naar zoveel andere facetten die het welslagen in het hoger onderwijs kunnen bepalen voor de meeste opleidingen niet op een betrouwbare manier kan gebeuren door het afnemen van een snel pocketonderzoek.

Deswaene

Ik bedoel dat niet smalend, maar zulk een onderzoek geeft toch een te beperkt beeld van de student. Het is onbetwistbaar dat het maken van een studiekeuze en het begeleiden van een eerstejaarsstudent dringend moeten worden bijgestuurd. De maatregelen in het huidige actieplan getuigen echter van weinig creativiteit en weinig fundamentele vernieuwing. Zij wekken de indruk dat na het afschieten door de studenten en door de drukkingsgroepen van het hoofdoel, namelijk de oriënteringsproef, er zo maar vlug vlug wat andere maatregelen op papier werden gezet, zonder dat daaromtrent nog ernstig denkwerk werd verricht.

Het is wel positief dat voor het begeleiden van eerstejaarsstudenten onderwijsassistenten worden ingeschakeld. Toch vraag ik mij af of het hier nieuwe personeelsleden betreft, zo niet, of het bijkomende opdrachten worden voor assistenten die reeds in dienst zijn.

Minister D. Coens : Dat staat toch duidelijk in het decreet.

De heer R. Deswaene : Ook voor het HOBU rijst een probleem en de vraag is of de maatregel ook daar van toepassing zal zijn.

Ongetwijfeld dragen de universiteiten een grote verantwoordelijkheid bij het lukken of mislukken van velen van hun studenten. Om de slaagpercentages te verbeteren, blijft het primordiaal en essentieel beter en meer preventief werk te verrichten bij het bepalen van een studierichting. Inderdaad, in het laatste jaar van het secundair onderwijs ligt de kern van het probleem.

Minister D. Coens : Ook dat is een van de punten die in het decreet worden behandeld.

De heer R. Deswaene : Het gezegde, Beter voorkomen dan genezen, heeft hier zijn volle betekenis. De maatregelen die thans in de toelichting bij het decreet worden opgesomd, brengen nauwelijks enige vernieuwing en zijn ruim onvoldoende.

Het ter beschikking stellen van syllabussen, het organiseren van informatiesessies en een verhoogde individuele informatieverstrekking in de maand september zijn hulpmiddelen die reeds bestaan, maar die daarenboven op een veel te laat tijdstip worden gepland.

Verder lijkt het mij weinig realistisch de leraars in het laatste jaar secundair onderwijs te belasten met een bijkomende navorming, omdat het oriënteren of het adviseren van studenten een verantwoordelijke taak is waarvoor zij niet zijn opgeleid en ook niet in een paar lessen kunnen worden bijgebracht.

Het verwondert mij trouwens uitermate dat in de toelichting bij het ontwerp maar terloops sprake is van de PMS-centra. Deze specifieke diensten zijn nochtans onder meer met deze opdrachten belast en hebben in het verleden naar vermogen verdienstelijk werk geleverd. Zij beschikken echter over onvoldoende mankracht om op dit terrein echt efficiënt te kunnen werken.

Het inschakelen van één adviseur per PMS, die uitsluitend zou instaan voor het adviseren, oriënteren en begeleiden van studenten bij de overgang van secundair naar hoger onderwijs, zou niet alleen een nuttige investering zijn, maar tevens de passende maatregel, indien men ernstig de bedoeling heeft het slaagpercentage werkelijk te verhogen.

Het maken van een studie of een beroepskeuze is voor de meeste studenten een groeiproces, dat tijd vergt en dat best in verschillende fasen over een volledig schooljaar wordt gespreid.

Ter illustratie en tevens ter overweging geef ik een voorbeeld hoe een dergelijke actie in drie fasen kan worden georganiseerd in het laatste jaar secundair onderwijs.

De eerste fase zou beginnen in de periode oktober-december. Zij omvat de klassikale voorstelling van alle uitwegen na het secundair onderwijs, zodat de student een globaal overzicht heeft van de bestaande mogelijkheden nadien. Vervolgens een in-

dividueel verkennend gesprek met de student, eventueel ook met zijn ouders, inzake zijn of haar studievooruitzichten op dat ogenblik. Ten slotte, de terbeschikkingstelling en bespreking van de gewenste syllabussen.

Dit alles wordt best gedaan door de PMS-adviseur, die van de meeste studenten reeds een uitgebreid dossier heeft, met diverse gegevens over schoolresultaten en de evolutie van deze schoolresultaten, intelligentie, arbeidskarakter, motivaties, medische en sociale factoren enzovoort.

De tweede fase zou plaats hebben in de periode januari tot het Paasreces. In deze periode zouden, met het dossier en de recente gegevens, oriënteringsklasseraden worden gehouden, waarbij een vrijblijvend advies wordt geformuleerd en — wat zeer belangrijk is — het vermelden van bijzondere aandachtspunten.

Hierbij zou naast de school en het PMS best een vertegenwoordiger van de universiteiten en van het HOBU aanwezig zijn, die belangrijke aanwijzingen kunnen geven inzake specifieke vereisten.

In de derde fase tijdens de periode na het Paasverlof wordt met de student en indien gewenst ook met de ouders het oriënteringsadvies besproken. Vervolgens dienen informatiesessies in samenwerking met alle instellingen van het hoger onderwijs, nog voor het verlof, te worden georganiseerd. Ten slotte zou er indien nodig een aanvullend gesprek en bijkomende informatieverstrekking moeten plaatsgrijpen.

Indien het echt de bedoeling is een beter voorbereide overstap van het secundair naar het hoger onderwijs te realiseren, dan is het van essentieel belang samen met de student en zijn of haar ouders tijdig, grondig en volgens een duidelijk plan te werken aan de opbouw van een toekomstperspectief inzake studie- en beroepskeuze.

Het is mijn vaste overtuiging dat indien op deze of op een dergelijke manier kan worden gewerkt, belangrijke resultaten zullen worden geboekt,

Deswaene

die de kans op welslagen in het hoger onderwijs, gevoelig zullen verbeteren. (*Applaus*)

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De Voorzitter : Geachte collega's, er blijven nog zes sprekers over, die deze middag in de algemene bespreking het woord zullen voeren.

Hiermede zijn wij aan het einde van onze werkzaamheden van deze voormiddag gekomen.

Wij komen deze middag om 14 uur opnieuw bijeen om onze agenda verder af te werken.

De vergadering is gesloten.

— De vergadering wordt gesloten om 12.25 uur.
